

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Dana Machová

Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem

Diplomová práce

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 28. března 2014

-----
podpis autora

Děkuji vedoucímu diplomové práce doc. JUDr. Alexandru Nettovi, CSc. za cenné připomínky a odborné vedení práce.

Obsah:

Seznam použitých zkratk:	5
1. Úvod	6
2. Obecná charakteristika	8
3. Zkrácené přípravné řízení	10
3.1 Zkrácené přípravné řízení a jeho zásady.....	11
3.2 Subjekty zkráceného přípravného řízení.....	13
3.3 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení.....	17
3.4 Překážky konání zkráceného přípravného řízení	20
3.5 Zahájení zkráceného přípravného řízení.....	21
3.6 Průběh zkráceného přípravného řízení.....	22
3.7 Skončení zkráceného přípravného řízení	25
3.8 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení	29
3.8.1 Návrh na potrestání.....	33
4. Zjednodušené řízení před soudem	36
4.1 Zjednodušené řízení před soudem a jeho zásady	36
4.2 Činnost soudu před zahájením hlavního líčení	37
4.2.1 Trestní příkaz.....	41
4.3 Hlavní líčení.....	45
4.4 Rozhodnutí soudu	47
5. Úvahy de lege lata a de lege ferenda	48
6. Závěr	53
Příloha č. 1	55
Příloha č. 2	56
Příloha č. 3	57
Použitá literatura	67
Shrnutí / Summary	71
Klíčová slova / Key words	72

Seznam použitých zkratek:

Listina	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práva a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
TrŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TrZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Evropská úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (1950) (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.)

1. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá aktuální právní úpravou zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem. Jde o téma značně široké, proto jsem zvolila metodu, kdy podávám obecnou charakteristiku obou institutů s tím, že některým dle mého názoru podstatným skutečnostem věnuji větší pozornost. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem tvoří jeden celek, proto je lze souhrnně nazývat **zkrácené řízení**. Cílem mé práce je nastínit, jak zkrácené řízení funguje, zjistit, jestli na sebe jednotlivé instituty opravdu navazují a také zda zrychlením trestního řízení nedošlo v některém směru k nechtěnému omezení práva na obhajobu osob, proti nimž se řízení vede.

Zkrácené řízení je zvláštním druhem trestního řízení, který upravuje trestní řád v hlavě desáté a v hlavě dvacáté. Zmínky o něm nalezneme v učebnicích trestního práva procesního nebo v komentářích trestního řádu. Jednotliví autoři však této úpravě věnují ve svých dílech různou míru pozornosti. Někteří se o ní zmiňují jen okrajově s vylíčením základních okolností, za kterých lze zkrácené řízení konat, a naopak jiní autoři se tomuto tématu věnují mnohem podrobněji. I když bylo zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem zavedeno s účinností od roku 2002, dosud neexistuje samostatná publikace, která by se týkala pouze těchto institutů. Toto téma je velmi rozsáhlé a poměrně aktuální, proto se domnívám, že první takové dílo na sebe nenechá dlouho čekat. K tématu vyšlo mnoho odborných článků, které poskytují podrobnější výklad zkráceného řízení a upozorňují na jeho nedostatky. Cenným zdrojem jsou též pokyny obecné povahy nejvyššího státního zástupce a policejního prezidenta, jednací řád státního zastupitelství a jednací řád pro okresní a krajské soudy. Nezanedbatelný vliv má i relevantní judikatura soudů, zejména Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR.

Obsah mé diplomové práce je chronologicky řazen podle toho, jak orgány činné v trestním řízení ve zkráceném řízení postupují. Práce je členěna na čtyři hlavní části (kapitola 2, 3, 4, 5). První část představuje obecnou charakteristiku trestního řízení, trestního stíhání a přípravného řízení. Druhá část se podrobněji věnuje zkrácenému přípravnému řízení; přes zásady, na kterých zkrácené přípravné řízení spočívá, se dostávám k podmínkám konání zkráceného přípravného řízení, jeho průběhu a ke způsobům jeho skončení. Větší pozornost je kladena na návrh na potrestání, jako specifický institut zkráceného přípravného řízení. Třetí část se týká zjednodušeného řízení před soudem. V ní je také vymezeno několik základních zásad tohoto řízení. Dále je zde nastíněna činnost soudu před zahájením hlavního líčení, v jejímž rámci je pozornost soustředěna na trestní příkaz, a nechybí tu ani úprava

hlavního líčení a rozhodnutí soudu. Celá čtvrtá část vychází ze získaných a zpracovaných dat, která ukazují vývoj právní úpravy zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem v letech 2008-2013 v rámci Jihočeského kraje. Důležitou součástí je zhodnocení právní úpravy de lege lata a v návaznosti na to jsou předloženy návrhy de lege ferenda.

Celá práce vychází z právní úpravy, která byla platná a účinná na území České republiky v době odevzdání diplomové práce, tj. ke konci března 2014.

2. Obecná charakteristika

Hlavním cílem trestního řízení je odhalení osoby, která spáchala skutek naplňující znaky trestného činu, tak jak je popisuje trestní zákoník a postavení tohoto pachatele před soud, který rozhodne o jeho vině či nevině. Přitom vše musí proběhnout dle zákona.¹ Jinými slovy jde o postup orgánů činných v trestním řízení, který je upraven trestním řádem a jehož cílem je zjistit, jestli byl trestný čin spáchán a v případě, že ano, tak vyhledat jeho pachatele a uložit mu trest, který stanoví zákon.² V návaznosti na pojem trestní řízení je třeba vysvětlit i pojem trestní stíhání. Trestní řád³ ho definuje jako „úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé“.

Trestní řízení je rozděleno do několika stádií, ve kterých orgány činné v trestním řízení plní své úkoly tak, aby splnily účel trestního řízení. Mezi tato stádia je řazeno přípravné řízení, předběžné projednání obžaloby, hlavní líčení, řádné a mimořádné opravné řízení a vykonávací řízení. Přičemž nejvýznamnější z nich je hlavní líčení, kde se musí nacházet těžiště dokazování a rozhodování.⁴

Přípravné řízení předchází řízení před soudem. O tom, jaké bude hlavní líčení, z velké míry rozhoduje průběh a výsledek přípravného řízení. Přípravné řízení má čtyři základní funkce. První je funkce zjišťovací, která spočívá ve zjištění trestných činů a jejich pachatelů. Druhou je funkce zajišťovací, jež slouží k zajištění důkazů. Důkazy můžeme rozdělit na ty, k jejichž provedení dojde až v hlavním líčení a na ty, u nichž je hrozba, že budou zničeny či znehodnoceny, a proto jsou provedeny již v přípravném řízení. Nutno podotknout, že převažovat by měly důkazy prvně jmenované. Další funkce filtrační, odděluje důvodná obvinění od těch, které nepředstavují dostatečný podklad ke konání hlavního líčení a případnému odsouzení. I když platí zásada presumpce nevinoty, mívá soudní řízení negativní účinky a to i v případě, že nakonec bude obžalovaný zproštěn viny. Přípravné řízení by mělo chránit osoby podezřelé ze spáchání trestného činu před takovým nežádoucím efektem. A poslední odklonná funkce přípravného řízení přispívá k urovnání vztahů mezi pachatelem a obětí trestného činu a také k lepší resocializaci pachatele.⁵ Jiné funkce přípravného řízení vyjmenovává ve svých publikacích profesor Jelínek. Podle něj má přípravné řízení kromě

---

¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. Praha: C. H. Beck, 1997, s. 4.

² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 17.

³ § 12 odst. 10 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁴ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 489.

⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1901 – 1902.

obecného účelu ještě další dvě zvláštní funkce – rozhodovací a zajišťovací. Ve své učebnici⁶ uvádí, že účelem přípravného řízení je zjištění trestných činů a vytvoření předpokladů pro rozhodnutí, jestli bude na obviněného podána státním zástupcem obžaloba nebo bude rozhodnuto jiným způsobem, například zda trestní stíhání bude zastaveno nebo věc bude postoupena jinému orgánu. A druhou – zajišťovací - funkci vidí v zajištění obviněného a zajištění důkazů, které nebude možno provést v hlavním líčení, a byl by tak ohrožen základní účel trestního řízení.

Trestní řád v §12 odst. 10 definuje přípravné řízení tak, že se jedná o: „úsek řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasnění a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování“. Z této definice lze odvodit, že přípravné řízení se dělí do dvou fází. První fází je postup před zahájením trestního stíhání a druhou etapou je vyšetřování. Postup před zahájením trestního stíhání spočívá v objasnění a prověření skutečností, které důvodně nasvědčují tomu, že byl opravdu spáchán trestný čin.⁷ To znamená, že ještě před tím, než bude trestní stíhání zahájeno, musí být dostatečně ověřeno trestní oznámení nebo jiný podnět k zahájení trestního stíhání. Až po takovémto ověření a jestliže to jeho výsledky odůvodňují, může být trestní stíhání zahájeno. Zahájením trestního stíhání počíná druhá fáze přípravného řízení – vyšetřování. To probíhá až do doby, kdy nastane některá z těchto možností: je podána obžaloba, návrh na schválení dohody o vině a trestu, věc je postoupena jinému orgánu, trestní stíhání je zastaveno, nebo dojde k podmíněnému zastavení či přerušování trestního stíhání, případně k odstoupení od trestního stíhání v řízení ve věcech mladistvých nebo ke schválení narovnání před podáním obžaloby.⁸ Dvoufázové dělení přípravného řízení platí jen u dvou z celkem tří forem přípravného řízení – u standardního a rozšířeného. Již z názvu třetí formy – zkrácené přípravné řízení – je jasné, proč se tento postup u něj neužije. Je krátké a pro takovéto dělení v něm není místo ani čas. Průběh zkráceného přípravného řízení je předmětem následující kapitoly.

---

⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 495 – 496.

⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 497.

⁸ Tamtéž.

3. Zkrácené přípravné řízení

Právní úprava zkráceného přípravného řízení je obsažena v oddílu osmém, hlavy desáté trestního řádu - § 179a - §179h. Do trestního řádu byla vložena novelou č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002. Od té doby přibylo několik dalších novel, které tento nový institut vylepšily a zefektivnily.

Novelou č. 265/2001 Sb. bylo přípravné řízení jako celek rozděleno na tři formy podle stupně závažnosti a složitosti činu⁹, o kterém se vede trestní řízení. Rozšířené přípravné řízení se koná o nejzávažnějších trestných činech, které v prvním stupni řeší krajský soud. Naproti tomu zkrácené přípravné řízení se vede o věcech s příslušností okresních soudů a týká se trestných činů méně závažných s horní sazbou trestu odnětí svobody do pěti let. O trestných činech, o nichž se nekoná rozšířené či zkrácené přípravné řízení, se koná přípravné řízení standardní.

Tato tzv. „velká novela“ přinesla nový institut, který měl sloužit ke zrychlení a zjednodušení trestního řízení. Dle důvodové zprávy mělo být podstatou rychlé a neformální objasnění skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, zjištění osoby důvodně podezřelé z jeho spáchání a vyhledání, nikoliv však provedení důkazů. Zákonodárce současně uvádí, že tohoto institutu lze využít pouze, je-li zde předpoklad, že zkrácené přípravné řízení bude ukončeno během několika dnů a podezřelý tak bude v co nejkratší době od spáchání trestného činu postaven před soud.¹⁰ Domnívám se, že zákonodárce tím sledoval i posílení výchovného účinku trestu. Čím dříve od spáchání trestného činu je trest uložen, tím je tento účinek efektivnější. Výhodou zkráceného přípravného řízení je, že strany před zahájením hlavního líčení znají navzájem svá stanoviska, to dopomáhá k urychlení trestního řízení stejně jako to, že hlavní líčení je zbaveno úkonů technické povahy a řízení před samosoudcem se tak oprostí od věcí, které ho činily zdlouhavým, a samosoudce tak může provádět pouze dokazování zaměřené na podstatné a sporné okolnosti.¹¹ Z tohoto vyplývá, že čím dříve soudce vyřeší tyto „jednodušší“ trestné činy, tím více času mu zbude na to, aby se věnoval složitějším trestným činům. Zákonodárce tím, že státním zástupcům a soudcům dal tyto instituty (zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem), jako by jim dal i čas, který mohou využít ve prospěch jiných případů.

---

⁹ před přijetím trestního zákoníku podle tzv. typové společenské nebezpečnosti deliktu

¹⁰ důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb.

¹¹ důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb.

3.1 Zkrácené přípravné řízení a jeho zásady

Zásady trestního řízení jsou ideje, které ukazují, jaké by trestní řízení mělo být. Jsou základem, který pomohl zorganizovat trestní řízení a upravit činnost jednotlivých trestních orgánů. Jsou to principy, na jejichž základě má trestní řízení fungovat.¹² Určují, jaké má trestní řízení být, aby všechny jeho složky byly využity na maximum. Základní zásady vyjmenovává trestní řád ve svém druhém paragrafu. Dohromady zásady tvoří jeden ucelený systém v tom smyslu, že spolu všechny souvisí a navazují na sebe. Každá zásada je originální a zároveň nedokáže stát sama o sobě, bez ostatních zásad by totiž ztrácela smysl a bylo by i těžké ji pochopit. Základní zásady se prolínají celým trestním řízením, ale neznamená to, že by se v každém stádiu trestního řízení uplatnily ve stejné míře. Jejich uplatnění v jednotlivých fázích záleží na povaze a specifikách daného stádia trestního řízení. Logicky největší míru uplatnění naleznou v nejdůležitější fázi trestního řízení, tedy v hlavním líčení. S určitými výjimkami a zvláštnostmi se uplatní většina zásad i v přípravném řízení, potažmo ve zkráceném přípravném řízení. Následující text pojednává právě o nejpodstatnějších zásadách zkráceného přípravného řízení.

Zásadou, která nesmí být nikdy za žádných okolností porušena, je právo na spravedlivý proces. Její důležitost je podtržena zakotvením v článku 6 Evropské úmluvy. Právo na spravedlivý proces se otisklo do trestního řádu v podobě zásady řádného zákonného procesu. Před zavedením zkráceného přípravného řízení byla vyslovena obava, zda zrychlení a zlevnění procesu se nebude dít na úkor právě této zásady. JUDr. Ježek ve svém článku vyjádřil své přesvědčení o tom, že čím více je systém komplikovanější, tím menší je pak prostor pro svévolné rozhodnutí a nepřímo tím i pro nespravedlivé rozhodnutí.¹³ Jinými slovy, bál se toho, že každé zjednodušení znamená vyšší riziko vydání nesprávného (nespravedlivého) rozhodnutí. Opačný názor vyjádřil profesor Šámal; podle něj nespočívá řádný, zákonný a spravedlivý proces v tom, jak moc je řízení složité a dlouhé, ale je dán tím, jaké procesní záruky na zajištění práv obviněného i jiných subjektů v řízení existují.¹⁴ Ježkova obava se naštěstí v průběhu let nepotvrdila. Ukázalo se, že zjednodušení řízení nelze pojmout jako automatické omezení práv obviněného.

Jak už napovídá samotný název zkráceného přípravného řízení, nejvíce se zde projevuje zásada rychlosti a hospodárnosti. Zásada rychlosti je zakotvena

¹² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 131.

¹³ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*, 2001, roč. 8, č. 11-12, s. 79.

¹⁴ ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 6.

v čl. 38 odst. 2 Listiny. Zrychlení a zjednodušení bylo jedním z hlavních důvodů, které vedly zákonodárce k tomu, aby do trestního řádu zavedl právní úpravu, která bude řešit řízení o nejméně závažných trestných činech, samozřejmě při splnění zákonem stanovených podmínek. Projevem zásady rychlosti je stanovení dvoutýdenní lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení, s možností jejího prodloužení o deset dní. Lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy bylo podezřelému sděleno, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Jak už jsem uváděla, velká výhoda spočívá v tom, že státním zástupcům i soudcům se zrychlí řízení v jednoduchých záležitostech. Od zavedení zkráceného přípravného řízení se zrychlilo trestní řízení nejen v jednodušších záležitostech, ale všeobecně, protože když ubylo zdlouhavé řešení skutkově méně složitých případů, zbylo více času, energie a prostoru na efektivnější vyřizování skutkově složitějších věcí. Souhlasím s profesorem Jelínkem, že i když má zásada rychlosti podstatný význam, není absolutní zásadou trestního řízení.¹⁵ Vedle toho totiž musí být kladen důraz na základní cíl trestního řízení, tedy aby byl případ správně a spravedlivě rozhodnut a potrestána byla správná osoba.

Další důležitou zásadou je zásada legality, která je vyjádřena v trestním řádu jako „povinnost státního zástupce stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.“¹⁶ Ve zkráceném přípravném řízení se projevuje tak, že pokud výsledky řízení dostatečně odůvodňují postavení podezřelého před soud, podá státní zástupce návrh na potrestání. Návrh na potrestání plní dva úkoly - jeho doručením soudu je zahájeno trestní stíhání a zároveň i řízení před soudem a podezřelý se tímto okamžikem stává obviněným.¹⁷ Státní zástupce vystupuje před soudem jako dominus litus¹⁸, který ovládá řízení. Pouze on může podat návrh na potrestání a stejně tak ho pouze on může vzít zpět do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Pod pojmem odebrání k závěrečné poradě je v tomto případě třeba chápat situaci, kdy samosoudce vyzve přítomné, aby opustili jednací místnost, a sám se zamyslí nad výsledkem řízení.

Zásada veřejnosti neplatí ve zkráceném přípravném řízení, potažmo i v přípravném řízení jako celku. Vyplývá to ze samotné podstaty přípravného řízení, kde jde o odhalování

---

¹⁵ JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení – bilance a perspektivy. *Kriminalistika*, 2008, roč. 41, č. 4, s. 247.

¹⁶ § 2 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 626.

¹⁸ pán sporu

a prověřování trestné činnosti.¹⁹ Zveřejnění určitých informací v přípravném řízení by mohlo být kontraproduktivní, případně by mohlo dojít ke zmaření sledovaného účelu. Jiným důvodem neuzítí zásady veřejnosti je i ochrana podezřelého před nepříznivými ohlasy ze strany veřejnosti, protože to, že probíhá prověřování, nedokazuje vinu podezřelého. Tu může vyslovit pouze soud.

Zásada vyhledávací ve zkráceném přípravném řízení spočívá v povinnosti orgánů činných v trestním řízení zjišťovat, i bez návrhu stran, rozhodné okolnosti, které svědčí jak v neprospěch, tak i ve prospěch podezřelého.²⁰

3.2 Subjekty zkráceného přípravného řízení

Ve zkráceném přípravném řízení figurují tři základní subjekty – policejní orgán, státní zástupce a podezřelý.

Trestní řád v § 12 odst. 2 taxativně vyjmenovává, koho lze obecně pod pojem policejní orgán podřadit. Jedná se o útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie, pověřené orgány Bezpečností informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství a pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů. Poslední čtyři jmenované orgány ve standardním přípravném řízení sice prověřují skutečnosti, které nasvědčují, že byl spáchán trestný čin, ale samotné vyšetřování už přísluší pouze státnímu zástupci. Stejně tak je to dáno i ve zkráceném přípravném řízení, tam však není dvoufázovost řízení. Trestní řád stanoví obligatorní a výlučnou věcnou příslušnost státního zástupce tehdy, když jde o trestné činy příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníků Bezpečností informační služby, příslušníků Úřadu pro zahraniční styky a informace a příslušníků Vojenského zpravodajství, Vojenské policie a dále v případech trestných činů zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů.²¹ Pověřené orgány Bezpečností informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství a pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů mohou konat prověřování, které předchází zkrácenému přípravnému řízení, a pokud by se prověřováním zjistilo, že o věci má být konáno vyšetřování, tedy že nelze konat zkrácené přípravné řízení, musely by tyto orgány věc předat

¹⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. §1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 49.

²⁰ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 160.

²¹ § 179a odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

příslušnému policejnímu orgánu.²² Přitom je zachována možnost dozorcího státního zástupce policejnímu orgánu jakoukoliv věc odejmout a přikázat ji jinému policejnímu orgánu.²³ Jedná se o obecné ustanovení, které se uplatní i ve zkráceném přípravném řízení.

Útvary Policie České republiky mají z vyjmenovaných orgánů nejširší působnost. Ostatní policejní orgány mají působnost omezenější. Omezenost spočívá v tom, že zákon přesně uvádí, o kterých osobách a jejich trestných činech mohou vést řízení.²⁴ Například pověřené orgány Vězeňské služby České republiky jsou činné jen v řízeních o trestných činech osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, které spáchaly ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence.²⁵ Útvary Policie České republiky, které jsou oprávněny konat zkrácené přípravné řízení, uvádí závazný pokyn policejního prezidenta²⁶ tak, že se jedná o územní odbory krajských ředitelství, obvodních a městských ředitelství, dále o krajská ředitelství, Policejní prezidium České republiky (to, ale zcela výjimečně) a Službu cizinecké policie. Generální inspekce bezpečnostních sborů je příslušná ke konání zkráceného přípravného řízení v celém rozsahu, který jí zákon přiznává. Ani ostatním policejním orgánům, tedy pověřeným celním orgánům, pověřeným orgánům Vojenské policie a Vězeňské služby, nelze odejmout jejich příslušnost ke konání zkráceného přípravného řízení.²⁷

Státní zástupce není nestranný, hájí veřejný zájem. Ve zkráceném přípravném řízení má dominantní postavení, odpovídá za jeho výsledky, proto mu trestní řád přiznává taková práva a procesní nástroje, do kterých mu nesmí zasahovat žádným způsobem ani soud ani strany. Má za úkol zjistit, zda podezření z trestného činu vůči podezřelému je natolik důvodné, aby podal návrh na potrestání a věc se tak přesunula k soudu. Pokud zjistí, že podezření není dostatečně podloženo, zkrácené přípravné řízení vyřídí jiným způsobem než podáním návrhu na potrestání k soudu.²⁸ Protože se zkrácené přípravné řízení koná pouze o trestných činech, k jejichž projednání je příslušný okresní soud, bude i ke konání zkráceného přípravného řízení příslušný pouze státní zástupce okresního státního

---

²² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2341 – 2339.

²³ § 157 odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

²⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. §1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 235.

²⁵ § 12 odst. 2 písm. c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

²⁶ čl. 4, 5, 8 a 9 závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 21. dubna 2009, o plnění úkolů v trestním řízení

²⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2342.

²⁸ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 505 – 506.

zastupitelství, s výjimkou § 179 odst. 3, kdy je příslušné krajské státní zastupitelství.²⁹ Zkrácené přípravné řízení většinou konají policejní orgány. Může ale nastat situace, kdy buď na základě zákona či z rozhodnutí státního zástupce, bude jednotlivý úkon nebo celé zkrácené přípravné řízení provádět státní zástupce. Trestní řád přímo stanoví případy, kdy obligatorně provádí zkrácené přípravné řízení státní zástupce. Jde o trestné činy příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníků Bezpečnosti informační služby, příslušníků Úřadu pro zahraniční styky a informace a příslušníků Vojenského zpravodajství, Vojenské policie nebo o trestné činy zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů.³⁰ Prověřování však leží na policejních orgánech a to v těch případech, které jim přiznává trestní řád v § 12 odst. 2. Postavení státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení upravuje také jednací řád státního zastupitelství.

Na nejtěžší vymezení narážíme u pojmu podezřelý. Přesto, že ho trestní řád zmiňuje, nijak ho nedefinuje. Namísto definice stanoví jednotlivá práva a povinnosti, které přísluší podezřelému podle toho, v jaké situaci je pojem podezřelý použit. Například v § 32 stanoví, že podezřelý se stává obviněným po zahájení trestního stíhání, dále § 76 řeší možnost zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, pro nás je ale důležité ustanovení, kde trestní řád chápe podezřelého, jako osobu, které bylo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení, tedy ustanovení §179a - §179h. Osoba se ve zkráceném přípravném řízení stává podezřelým od doby, kdy mu na počátku výslechu je sděleno vyslychajícím orgánem, z jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.³¹

To, že trestní řád dnes nevymezuje definici podezřelého, neznamená, že se o jejím zavedení do trestního řádu neuvažovalo. První rozsáhlejší diskuze vznikly při přípravě tzv. „velké novely“ trestního řádu č. 265/2001 Sb. Většina odborníků se shoduje na tom, že je třeba do trestního řádu vnést jednotnou formulaci tohoto pojmu. Existují však i tací, kteří jsou nekompromisně proti obecnému vymezení. Jelikož se pojem podezřelý neužívá pouze v souvislosti se zkráceným přípravným řízením, ale i v jiných souvislostech trestního řízení, je jeho paušální vymezení značně obtížné. V rámci přípravy novely trestního řádu byly předloženy dva návrhy, jak by definice podezřelého mohla vypadat. První zněla: *„Podezřelý je, nestanoví-li tento zákon jinak, osoba důvodně podezřelá ze spáchání trestného činu, proti které dosud nebylo možné zahájit trestní stíhání, nebo osoba, které bylo sděleno*

²⁹ § 10 odst. 2 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství

³⁰ § 179a odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

³¹ JELÍNEK, Jirí a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 238.

podezření ve zkráceném přípravném řízení.“ Druhé pojetí bylo: „Podezřelým je, nestanoví-li tento zákon jinak, osoba, proti které nebylo dosud možné zahájit trestní stíhání, když jde o osobu, která

a) byla přistižena při spáchání trestného činu,

b) byla zastížená na útěku z místa spáchání trestného činu,

c) o níž poznatky shromážděné Policií ČR vyplývající z vlastních zjištění, z podnětů jiných osob a jiných orgánů, nasvědčují, že tato osoba je pachatelem trestného činu.

Podezřelým je také osoba, které bylo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení.“

Oba návrhy nejsou podle kritiků dostatečné. Největší problém spatřují ve dvou konkrétních aspektech. V první řadě by bylo žádoucí, aby byla v případě zavedení obecné definice podezřelého definována i obecná práva a povinnosti, kterými bude podezřelý disponovat. Definování těchto práv a povinností však není vůbec jednoduchou záležitostí, protože trestní řád přisuzuje jednotlivá práva a stanovuje povinnosti podle toho, v jaké konkrétní situaci se podezřelý nachází, např. zda je zadržen, či je u něj prováděna prohlídka, nebo je mu sděleno, že spáchání jakého skutku je podezřelý, a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.³² Druhý problém odpůrci vidí v tom, proč stanovovat obecnou definici, když je do ní vloženo únikové ustanovení „nestanoví-li zákon jinak“. Největší obavy jsou z toho, aby snahou o zobecnění pojmu podezřelý nebyl narušen smysl této koncepce a z podezřelého se nestal „malý obviněný“. Další úskalí vidí v tom, že se bude muset přesně definovat doba, od kdy do kdy se osoba nazývá podezřelým. Ve zkráceném přípravném řízení je tato doba určena lehce – od sdělení podezření do podání návrhu na potrestání – ale co u ostatních významů slova podezřelý? Tam už to tak lehce nepůjde, a to právě kvůli různorodosti používání pojmu podezřelý. Takových okamžiků bude více, například zadržení osoby na místě činu nebo bezprostředně poté, dále když jsou zde důvody, které by opodstatňovaly zahájení trestního stíhání, ale také jsou zde objektivní důvody, pro které proti takové osobě trestní stíhání zahájit nelze. Nebo jsou to i případy, kdy najednou vznikne situace, kvůli které by bylo možno zahájit trestní stíhání, ale takovou situaci je třeba ještě ověřit. Jak je vidět, je velmi problematické určit přesný okamžik, od kdy do kdy by osoba byla podezřelou. Toto ustanovení by bylo kogentní, a pokud by zákon nestanovil jinak, nešlo by se od něj odchýlit. Je zde obava, že by pak vznikaly problémy kvůli nemožnosti sjednotit takto rozsáhlý pojem. Podezřelý je pojmem dynamickým, který se mění podle konkrétní situace, na rozdíl od pojmu obviněný, který je dostatečně formálně a striktně

³² VONDRUŠKA, František. Poznámky k návrhu definice pojmu „podezřelý“ v rekodifikaci trestního řádu. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 11.

definován, aby bylo jasné, která práva a povinnosti mu přísluší a od kterého okamžiku. Kritici jednotné definice jsou toho názoru, že kdyby se přistoupilo k obecnému vymezení, mohlo by to vést až k přivedení nové zvláštní fáze přípravného řízení - a to řízení proti podezřelému.³³

Za podezřelého ve smyslu zkráceného přípravného řízení můžeme označit osobu, které bylo sděleno podezření, z jakého skutku je podezřelá a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Za podezřelého je tato osoba označovaná jen do doručení návrhu na potrestání soudu, pak se podezřelý mění v obviněného.

Podezřelý má stejná práva jako obviněný. Zejména má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem a důkazům. Dále má právo nevypovídat, udat takové okolnosti a důkazy, které jsou v jeho prospěch, podávat žádosti podle § 157a TrŘ a opravné prostředky. Mezi jeho neopominutelné právo patří zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetí osoby. Toto právo může uplatnit už v průběhu zadržení.

3.3 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení

Zkrácené přípravné řízení se koná v případě, že jsou splněny podmínky, které stanoví trestní řád. Musí se jednat o *trestný čin, o kterém přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu, a na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.*³⁴ Toto je obligatorní podmínka. Ne všechny tyto trestné činy jsou prověřovány ve zkráceném přípravném řízení. Právě proto, aby byla zaručena rychlost a jednoduchost věcí řešených ve zkráceném řízení, stanovil zákonodárce další dvě podmínky, které nastávají alternativně. Buď musí být *podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, které jinak odůvodňují zahájení trestního stíhání, a lze očekávat, že podezřelého bude možné v dvouútdenní lhůtě postavit před soud.*³⁵ V případě, že nejsou splněny tyto podmínky, dojde k zahájení trestního stíhání podle § 160 TrŘ a je konáno standardní přípravné řízení.

K jednotlivým podmínkám. Obligatorní podmínka doznala během let změny. Původní text trestního řádu zněl: „*zkrácené přípravné řízení se koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu, a na které zákon stanoví trest*

³³ VONDRUŠKA, František. Poznámky k návrhu definice pojmu „podezřelý“ v rekodifikaci trestního řádu. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 12 – 13.

³⁴ § 179a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

³⁵ § 179a odst. 1 písm. a), b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

*odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta*³⁶ Z šetření a analýz, které provedl v letech 2004 – 2007 Institut pro kriminologii a sociální prevenci, vyplynula převážná spokojenost orgánů činných v trestním řízení s novým druhem přípravného řízení i se zjednodušeným řízením před soudem.³⁷ V roce 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník, který trestné činy rozdělil na přečiny a zločiny. Pro zkrácené přípravné řízení jsou relevantní pouze přečiny, kterými jsou „*všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*“³⁸ Nový trestní zákoník zvedl u skutkových podstat nejběžnějších trestných činů (tedy těch, u kterých se využívalo zkrácené přípravné řízení) horní sazbu trestu odnětí svobody na čtyři roky a více let. Zákonná úprava u zkráceného přípravného řízení však zůstala stále stejná. Vznikla proto obava, jak to bude s využitím zkráceného přípravného řízení nadále. Zákodárce to vyřešil novelizací trestního řádu, kterou zvýšil trestní sazbu trestných činů, o kterých lze vést zkrácené přípravné řízení. Novela, provedená zákonem č. 459/2011, zakotvila s účinností od 1. 1. 2012, že se zkrácené přípravné řízení koná ohledně trestných činů, k jejichž vyřízení jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje **pět let**. Tímto způsobem byl vytvořen i prostor pro soudy, které v návaznosti na zkrácené přípravné řízení mohou projednávat jednodušší záležitosti ve zjednodušeném řízení.³⁹

Obligatorní podmínka zahrnuje dva prvky - okresní soud rozhodující v prvním stupni a horní hranice trestu odnětí svobody do pěti let – které představují jakýsi tandem. Nelze je od sebe oddělit. Jsou to mantinely, hranice, které oddělují skutkově jednodušší věci od těch obsahově složitějších. Pokud by orgán konající zkrácené přípravné řízení zjistil, že trestný čin je třeba posuzovat podle jiné právní kvalifikace, podle níž už nebude splněna tato podmínka, musí ihned zahájit trestní stíhání a konat standardní přípravné řízení.

Pojem uvedený v první alternativní podmínce – přistižení při činu nebo bezprostředně poté – zákon nijak nedefinuje. **Přistižení při činu** je chápáno jako dopadení podezřelé osoby přímo při páčání trestné činnosti, neboli případ, kdy byl podezřelý chycen v okamžiku, kdy dělal něco, čím porušoval nebo ohrožoval zájem chráněný trestním zákoníkem. Slovo chycen, zde vyjadřuje, že podezřelý nebyl pouze přistižen, ale též zadržen podle

³⁶ § 179a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 265/2001 Sb.

³⁷ VLACH, Jiří, ZEMAN, Petr. Zkušenosti z prvních let aplikace zkráceného přípravného řízení v názorech pracovníků orgánů činných v trestním řízení. *Kriminalistika*, 2008, roč. 41, č. 2, s. 106.

³⁸ § 14 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ důvodová zpráva k zákonu č. 459/2011 Sb.

§76 odst. 2 TrŘ.⁴⁰ V takovém případě může omezit osobní svobodu podezřelého kdokoli, jestliže je to nezbytné k zamezení útěku, k zajištění důkazu nebo ke zjištění jeho totožnosti.⁴¹ Podezřelý může být přistižen až do té doby, než trestný čin dokoná. Typicky se bude jednat o případ přistižení při vloupání do rodinného domu, při řízení dopravního prostředku pod vlivem návykové látky nebo při krádeži v obchodě.

Pojem **přistižení bezprostředně poté** vyjadřuje dostižení či zastižení podezřelého až po spáchání trestného činu. Nejčastěji k tomu dochází pronásledováním z místa činu nebo zjištěním okolností, které ukazují, že se podezřelý nepochybně trestné činnosti účastnil. Typicky půjde o případ, kdy se u přistiženého nacházejí věci, které pochází z dané trestné činnosti.⁴² Může se též jednat o případ krádeže v obchodě, který je střežen kamerovým systémem, kdy na základě záznamu z kamery bezpečnostní služba zadrží podezřelého bezprostředně poté, co něco ukradl.⁴³

I ve zkráceném přípravném řízení lze podezřelého zadržet. S touto možností počítá trestní řád v § 179b odst. 2. Na rozdíl od standardního přípravného řízení však podezřelého ve zkráceném přípravném řízení nelze za žádných podmínek vzít do vazby.⁴⁴ Po zadržení tak nastávají dvě možnosti. Buď bude zadržený podezřelý propuštěn na svobodu, nebo do 48 hodin musí státní zástupce sepsat a podat návrh na potrestání nebo návrh na schválení dohody o vině a trestu a spolu s tímto návrhem zadrženého podezřelého předat samosoudci. Samosoudce do 24 hodin vyslechne podezřelého jako obviněného a rozhodne o tom, zda na něj bude uvalena vazba.

Druhá alternativní podmínka vyžaduje, aby byl podezřelý dosažitelný, neboť trestní řád nařizuje, aby byl podezřelý vyslechnut a nejpozději na počátku výslechu mu bylo sděleno, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.⁴⁵ Je třeba znát bydliště podezřelého, nebo vědět kde pobývá, případně je jinak jasné, že bude zajištěna jeho přítomnost.⁴⁶ Tato podmínka se uplatní například v situaci, kdy podezřelý nebyl přistižen přímo při činu, ale poškozený, který na něj podal trestní oznámení, ho dokázal

---

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 850.

⁴¹ ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 6.

⁴² Tamtéž, s. 7-8.

⁴³ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*, 2001, roč. 8, č. 11-12, s. 84.

⁴⁴ §179f odst. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*, 2001, roč. 8, č. 11-12, s. 84.

⁴⁶ § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

identifikovat. Pro policii byl podezřelý už „známou firmou“, a tak nebylo těžké ho najít a ve stanovené lhůtě postavit před soud.

Na povrch se dostává otázka, zda existuje povinnost při splnění těchto podmínek konat zkrácené přípravné řízení. Ač trestní řád přímo takovou obligatorní povinnost nestanoví, lze ji odvodit z jazykového výkladu slovesa „se koná“, které zákonodárce použil v ustanovení upravující zkrácené přípravné řízení. Toto platí v případě první alternativní podmínky. U druhé alternativní podmínky použitím slovního spojení „lze očekávat“ nechal zákonodárce prostor pro úvahu policejního orgánu, případně státního zástupce, nad tím, zda věc je natolik jednoduchá, že v případě konání zkráceného přípravného řízení bude možné postavit podezřelého před soud v zákonné lhůtě.⁴⁷ Aplikační přednost potvrdil i Ústavní soud ve svém nálezu, když stanovil, že zkrácené přípravné řízení má jako speciální úprava přednost před obecnou - uplatní se princip *lex specialis derogat legi generali*. Pokud by orgány činné v trestním řízení nekonaly zkrácené přípravné řízení, ač pro jeho konání byly splněny podmínky, *porušily by své povinnosti, neboť jednak porušují základní práva obviněných, mezi něž patří i právo, aby jejich věc byla projednána v co nekratší možné lhůtě, a dále i oprávněný zájem společnosti, aby byli pachatelé trestných činů podle zákona spravedlivě potrestáni.*⁴⁸

3.4 Překážky konání zkráceného přípravného řízení

Důvody, proč nelze konat zkrácené přípravné řízení nebo v něm pokračovat, i když na jeho počátku i v průběhu byly splněny zákonné podmínky, stanoví trestní řád v § 179f odst. 1 tak, že se jedná o případy, kdy:

- a) *je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu*, tedy, že podezřelý nebude do 48 hodin od zadržení předán soudu⁴⁹, nebo
- b) *jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování*. V případě jednočinného či vícečinného souběhu, nebo u trestného činu pokračujícího, trvajícího nebo hromadného nelze konat zkrácené přípravné řízení, jestliže alespoň o jednom z takovýchto trestných činů je nutné konat vyšetřování. V praxi to bude vypadat tak, že spolu s takovým činem se bude konat

⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2341 – 2342.

⁴⁸ náleží Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 317/04

⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 6.

vyšetřování i o trestném činu, který by sám o sobě podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení splňoval.⁵⁰

V situaci, kdy nastane jedna z těchto překážek, dá státní zástupce pokyn policejnímu orgánu, aby ve zkráceném přípravném řízení nepokračoval a aby věc předal policejnímu orgánu, který je oprávněn dále konat ve věci vyšetřování.⁵¹

Je zde na místě připomenout, že zkrácené přípravní řízení také nelze konat, pokud nejsou splněny zákonné podmínky. To znamená, že vyjde najevo, že skutek, o kterém se jedná, není trestným činem, k jehož projednání je příslušný v prvním stupni okresní soud a na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Může nastat i situace, kdy na začátku podmínky splněny byly a až následně státní zástupce zjistil, že policejní orgán skutek posoudil podle jiného ustanovení zákona, než měl. A protože podle nového právního posouzení se na skutek vztahuje vyšší trestní sazba, není možné, aby o něm bylo zkrácené přípravné řízení konáno. V takové situaci vydá státní zástupce opatření, kterým předá věc policejnímu orgánu uvedenému v § 161 odst. 2 TrŘ k zahájení trestního stíhání.⁵²

3.5 Zahájení zkráceného přípravného řízení

Jestliže má policejní orgán za to, že jsou zde skutečnosti, které důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Případně, pokud hrozí nebezpečí z prodlení, sepíše policejní orgán záznam až po provedení potřebných neodkladných a neopakovatelných úkonů⁵³, a pak postupuje podle hlavy deváté trestního řádu. Zkrácené přípravné řízení je proces, který celý probíhá **před zahájením trestního stíhání**.⁵⁴ Z toho důvodu nemůže být toto přípravné řízení zahájeno vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání, ale jeho počátkem je sepsání již zmíněného **záznamu o zahájení úkonů trestního řízení**. Pro správné počítání běhu lhůt je nutné, aby v záznamu byla zmínka o tom, že bude konáno zkrácené přípravné řízení, údaj o tom, kdy bylo řízení zahájeno a doba jeho trvání.

Policejní orgán musí bez zbytečných průtahů záznam o zahájení úkonů trestního řízení zaslat státnímu zástupci. Zpravidla mu spolu s tím odešle i protokol o výslechu podezřelého,

⁵⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2373.

⁵¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2372.

⁵² § 179c odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁵³ § 158 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 551.

který obsahuje sdělení podezření a poučení podezřelého.⁵⁵ V záznamu o zahájení úkonů trestního řízení není uveden skutek, ale pouze skutkové okolnosti, které skutek v základních obrysech vykreslují a na základě nichž se řízení zahajuje. Policejní orgán tam zapíše i způsob, jakým se o skutkových okolnostech dozvěděl.⁵⁶

Může nastat i situace, kdy podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení nastanou, až po sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení. V tom případě, se do spisu zapíše poznámka o tom, že dále se bude pokračovat ve zkráceném přípravném řízení. O tom musí být státní zástupce policejním orgánem neprodleně informován.⁵⁷

Zkrácené přípravné řízení lze konat pouze v případě, kdy je k dispozici osoba, která trestný čin spáchala. Z toho vyplývá výsada zkráceného přípravného řízení – je konáno proti konkrétnímu známému podezřelému.⁵⁸

3.6 Průběh zkráceného přípravného řízení

Ve zkráceném přípravném řízení jako postupu před zahájením trestního stíhání dochází k prověřování a objasňování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. K tomu si policejní orgán obstarává potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a také zajišťuje stopy daného trestného činu⁵⁹, přitom se řídí hlavou devátou trestního řádu. Cílem je opatřit podklady v co nejkratší možné době, aby mohl státní zástupce podat návrh na potrestání nebo rozhodl jiným způsobem.⁶⁰

Trestní řád uvádí demonstrativní výčet úkonů, které může policejní orgán k tomuto účelu provádět. Jedná se například o možnost vyžádat si vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů, nebo vyžadovat odborné vyjádření či znalecké posudky. Dále je policejní orgán oprávněn provádět ohledání věci a místa činu nebo pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob⁶¹, a jako neodkladné nebo neopakovatelné úkony lze realizovat tzv. zajišťovací úkony podle hlavy čtvrté trestního řádu.⁶²

Odborné vyjádření je, nebo by mělo být, základním důkazním prostředkem, který slouží k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení z odborné stránky věci. Vyžádání znaleckého posudku není přímo vyloučeno, ale vzhledem k časové náročnosti

⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2347.

⁵⁶ Tamtéž, s. 1947.

⁵⁷ MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 630.

⁵⁸ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 553.

⁵⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2347.

⁶⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 553.

⁶¹ § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁶² § 179b odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

jeho vyhotovení, bude ve zkráceném přípravném řízení užíván spíše sporadicky.⁶³ Je tu ale možnost, aby byl znalci zadán tak, že ho má přednést ústně při hlavním líčení před samosoudcem.⁶⁴ To by však znamenalo, že státní zástupce bude navrhopat důkaz, jehož obsah nezná. Proto v praxi státní zástupce zažádá o znalecký posudek po zahájení úkonů trestního řízení, tedy ještě před sdělením podezření, kdy není limitován žádnou dobou. Typicky to tak bude prováděno u dopravních nehod.

Trestní řád přímo nevylučuje použití operativně pátracích prostředků, ale s ohledem na okruh trestných činů a na dobu, ve které zkrácené přípravné řízení probíhá, bude jejich použití velmi ojedinělé, jestli vůbec někdy využitelné.

To co lze považovat za neodkladný a neopakovatelný úkon, stanovuje trestní řád v § 160 odst. 4 takto: „*Neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. Neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést. V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.*“ Na základě tohoto ustanovení pouze státní zástupce rozhoduje, zda lze daný úkon provést jako neodkladný či neopakovatelný. Soudce v žádném případě nesmí posuzovat, zda o tom státní zástupce rozhodl správně, a taktéž nesmí zasahovat do provádění úkonu jinak než z procesního hlediska.⁶⁵ Ve zkráceném přípravném řízení nenajde své uplatnění ustanovení trestního řádu, které na neodkladné a neopakovatelné úkony navazuje tak, že stanoví, že jako svědek bude mimo jiné vyslechnuta i osoba mladší patnácti let a osoba, o jejíž schopnosti správně a úplně vnímat, zapamatovat si nebo reprodukovat jsou s ohledem na její psychický stav pochybnosti, protože je zde obava, že prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání bude trvat delší dobu, z důvodu, že nebyla zjištěna osoba, u níž je dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala, a v důsledku toho hrozí ztráta důkazní hodnoty takovéto výpovědi. Je ale vyloučeno, aby ve zkráceném přípravném řízení takováto obava nastala, protože lhůtu ke skončení zkráceného přípravného řízení nelze považovat za delší dobu, a to ani v případě, že by byla prodloužena o deset dnů.⁶⁶

⁶³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2348.

⁶⁴ § 108 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 520

⁶⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2348.

Dalším úkonem, kterým policejní orgán zjišťuje okolnosti důležité pro objasnění trestného činu, jsou výslechy případných svědků. Tyto osoby podají policejnímu orgánu vysvětlení, o kterém je sepsán úřední záznam.⁶⁷

Důležitým je výslech podezřelého. Trestní řád prikazuje, aby nejpozději na počátku prvního výslechu bylo podezřelému sděleno, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.⁶⁸ Souhrnně je to nazýváno jako institut **sdělení podezření**. O tom učiní orgán konající řízení záznam do protokolu. Sdělení podezření má povahu opatření, proti kterému nelze podat opravný prostředek.⁶⁹ Opis záznamu je třeba doručit podezřelému a jeho obhájci (pokud si ho zvolil) a jestliže zkrácené přípravné řízení koná policejní orgán, musí ho doručit do 48 hodin i státnímu zástupci. Pro státního zástupce je skutek tak, jak je uveden v opisu záznamu, důležitý, a to nejen z hlediska výkonu dozoru nad zkráceným přípravným řízením, ale zejména pro uplatnění obžalovací zásady. Při použití analogie lze mít za to, že sdělení podezření má v podstatě podobný význam jako usnesení o zahájení trestního stíhání. Při podání návrhu na potrestání je státní zástupce vázán zásadou obžalovací. Jinými slovy může podat návrh na potrestání jen pro takový skutek, který byl podezřelému sdělen orgánem konajícím zkrácené přípravné řízení. Právní kvalifikací uvedenou ve sdělení podezření však, stejně jako ve standardním přípravném řízení, vázán není.⁷⁰

Podezřelý má stejná práva jako obviněný. Při výslechu podezřelého se přiměřeně postupuje jako při výslechu obviněného. Zejména nesmí být zapomenuto na řádné poučení podezřelého o jeho právech. Dále musí být dána možnost podezřelému vyjádřit se k obvinění a udat okolnosti a důkazy, které svědčí v jeho prospěch, též může činit návrhy a podávat opravné prostředky. Podezřelý si může zvolit obhájce a radit se s ním už v průběhu zadržení. Trestní řád výslovně ukládá orgánům činným v trestním řízení povinnost, aby o těchto právech byl podezřelý ještě před výslechem poučen a aby mu byla dána možnost plného uplatnění jeho práv. Stejně tak mohou být podezřelému kladeny otázky, které mají sloužit k doplnění výpovědi či odstranění nejasností.⁷¹ I zde platí zákaz pokládání otázek *kapcioznych*, tedy těch, které jsou pokládány s úmyslem svést vyslýchaného proti jeho vůli k odpovědi, kterou by jinak nevyslovil, a *suggestivních*, které v sobě obsahují odpověď,

---

⁶⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2348.

⁶⁸ § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 553.

⁷⁰ MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 631.

⁷¹ ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 6.

se kterou tazatel počítá.⁷² O výpovědi podezřelého sepíše příslušný orgán protokol, jehož součástí je sdělení podezření.⁷³ Výslech podezřelého, už v postavení obviněného, lze provést i ve zjednodušeném řízení před soudem. Protokol o výslechu podezřelého je možno využít i k vydání trestního příkazu.⁷⁴ Institut sdělení podezření představuje základní záruku uplatnění procesních práv podezřelého. Jelikož podezřelý od počátku zná skutek i právní kvalifikaci, může podle toho využít i svého práva na obhajobu.

3.7 Skončení zkráceného přípravného řízení

Řádná lhůta ke skončení přípravného řízení ve zkrácené formě činí dva týdny. Trestní řád umožňuje prodloužení této doby o deset dní. Lhůta začíná běžet ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.⁷⁵ Lhůta není rozdělena zvlášť pro policejní orgán a pro státního zástupce, do dvou týdnů musí skončit zkrácené přípravné řízení jako celek. Z dikce zákona je patrné, že lhůta je stanovena jako maximální, slovo „nejpozději“ značí, že zákonodárce cílí k tomu, aby zkrácené přípravné řízení bylo skončeno co nejdříve.⁷⁶

Co se stane, když se nestihne věc vyřídit ve stanovené čtrnáctidenní lhůtě? Pak má státní zástupce tři možnosti. Pokud má za to, že bude stačit provést pár jednoduchých úkonů, může lhůtu prodloužit o deset dní. Pokud je sjednávána dohoda o vině a trestu, prodloužení je možné až o třicet dní, to je ale maximum, je to mez, kterou nelze překročit. Jestliže se domnívá, že nebude moci rozhodnout, ani kdyby lhůtu prodloužil, nařídí policejnímu orgánu, který doteď vedl zkrácené přípravné řízení, aby zahájil trestní stíhání a dále postupoval podle ustanovení hlavy desáté trestního řádu⁷⁷, tedy provedl vyšetřování. Přitom je na zvážení státního zástupce, zda je policejní orgán, který vedl toto řízení a tudíž je s případem seznámen, dostatečně způsobilý k provedení standardního přípravného řízení, i když by k tomu jinak podle § 161 odst. 2 TrŘ příslušný nebyl.⁷⁸ Na tomto případě se projevuje snaha bránit průtahům ve vyřizování věci, důraz je kladen na zásadu rychlosti řízení. V případě, kdy je jasné, že při vyšetřování věci se povede složitější dokazování či bude třeba provést náročnější vyšetřovací úkon, využije státní zástupce

⁷² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 408.

⁷³ ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 6.

⁷⁴ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 554.

⁷⁵ § 179b odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁷⁶ MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 636.

⁷⁷ § 179f odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 557.

třetí možnosti a nařídí předložit věc policejnímu orgánu uvedenému v § 161 odst. 2 TrŘ k zahájení trestního stíhání. Povinně tak bude postupovat, když je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu nebo jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.⁷⁹

Před novelou trestního řádu⁸⁰, která nabyla účinnosti 1. 1. 2009, byla lhůta pro skončení zkráceného přípravného řízení počítána ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k zahájení trestního stíhání.

Tato změna má své odpůrce i zastánce. Odpůrci tuto změnu považují za účelovou ze strany policejního orgánu – jako snahu ulehčit si práci, neboť o připravované změně se téměř nevědělo, a ani soudcovská veřejnost se k ní nemohla vyjádřit.⁸¹ Největší problém vidí v možnosti zneužití zkráceného přípravného řízení. Například, policejní orgán začne věc prověřovat v režimu standardního přípravného řízení. Po určité době, která může trvat třeba i půl roku, získá všechny potřebné skutečnosti, které mu věc objasňují. Poté skončí prověřování a místo, aby zahájil trestní stíhání, sdělí podezření a věc předá státnímu zástupci.⁸² I když tím nepřímo omezí právo obviněného na obhajobu⁸³, vše probíhá v rámci zákona. Dvoutýdenní lhůta tedy musí být dodržena od sdělení podezření do podání návrhu na potrestání. Vše, co probíhá před sdělením podezření, probíhá bez existence nějakého limitu. Z tohoto je jasné, že policejní orgán i státní zástupci budou raději využívat zkráceného přípravného řízení, neboť v něm spočívá řada výhod. Policejní orgán nevyhotovuje usnesení o zahájení trestního stíhání, ale pouze sdělení podezření, tudíž nehrozí případná stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Dále policejní orgán neprovádí seznámení podezřelého s výsledky zkráceného přípravného řízení, vypracuje pouze zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Největší výhodou pro státní zástupce spočívá v tom, že nevyhotovují obžalobu, jejíž obligatorní náležitostí je řádné odůvodnění. Soudu zasílají pouze návrh na potrestání, který je od odůvodnění oproštěn. Další neopomenutelnou výhodou

---

⁷⁹ § 179f odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁰ zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky

⁸¹ TUZAR, Vladislav. Jak krátké je zkrácené přípravné řízení? *Trestní právo*, 2011, roč. 16, č. 4, s. 13.

⁸² COUFAL, Petr. Nad dalším zrychlením a zefektivněním trestního řízení. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 10, s. 22.

⁸³ tzn. seznámit se s výsledky přípravného řízení a činit návrhy na doplnění, neboť takovou možnost podezřelý nemá

je, že v následném zjednodušeném řízení před samosoudcem dochází k užití institutu nesporných skutečností.⁸⁴

Je třeba se ale podívat i na názor těch co, tuto změnu vítají. Často se stávalo, že byl pachatel bagatelní činnosti znám, ale policejní orgán čekal na výsledky, které by mohly podložit podezření, ale bohužel nebyly vždy známy do uplynutí dvoutýdenní lhůty, a proto musela být věc dále řešena ve standardním přípravném řízení. To znamenalo, že jak policejní orgán, tak státní zástupce, který věc dozoroval, byli zavaleni velkým množstvím věcí, které by vlastně mohly být skončeny v řádech pár týdnů. Na řešení komplikované, závažné trestné činnosti tak zbývalo méně času. Svůj kladný postoj vyjádřil například městský státní zástupce JUDr. Jan Sladký. Uvítal, že nová právní úprava umožňuje, aby u případů, kde je trest odnětí svobody maximálně tři roky, policejní orgán v klidu věc prověřil, s tím, že je omezen pouze lhůtou podle § 159 TrŘ, tedy dvou či tříměsíční lhůtou (podle charakteru věci), kterou lze navíc prodloužit. A poté, co získá dostatečné podklady, sdělí podezření a vypracuje stručnou zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení.⁸⁵ JUDr. Sladký vyzdvihuje právě to, jak na státních zastupitelstvích ušetří čas. Na rozdíl od odpůrců se nedomnívá, že by došlo k neblahým následkům v oblasti práva na obhajobu. Stále platí, že podezřelý má stejná práva jako obviněný. Proti sdělení podezření sice nemůže podat opravný prostředek, ale není pravda, že by se nijak nemohl bránit. Státní zástupce vykonává nad zachováváním zákonnosti ve zkráceném přípravném řízení dozor a podezřelý mu může dát podnět k tomu, aby sdělení podezření vydané ve formě opatření zrušil, jestliže bylo vydáno v rozporu se zákonem nebo k němu nebyl důvod.⁸⁶ Rovněž podezřelému zůstává zachováno právo podat žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu podle § 157a odst. 1 TrŘ. To, že se podezřelý ani jeho obhájce nemůže seznámit s výsledky prověřování, nepovažuje za podstatné, neboť v minulosti tohoto bylo využíváno sporadicky a zájem byl vesměs formálního rázu.⁸⁷

Dle mého názoru tato změna určitě přispěla k odlehčení práce policejních orgánů i státních zástupců. Ale na druhou stranu se nedivím, že existovala nebo ještě existuje obava, že by tento institut mohl být zneužíván. Nezastupitelnou roli zde hraje dozorující státní zástupce, který může zabránit umělému prodlužování prověřování. Nikdo mu nebrání,

---

⁸⁴ SLADKÝ, Jan. Zkrácené přípravné řízení. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 12, s. 29.

⁸⁵ Tamtéž, s. 28.

⁸⁶ § 174 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ SLADKÝ, Jan. Zkrácené přípravné řízení. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 12, s. 29.

aby vydal pokyn, kterým stanoví maximální dobu prověřování.⁸⁸ Takto to funguje v obvodu Okresního státního zastupitelství v Táboře, kde v rámci meziresortní součinnosti bylo dohodnuto, že zkrácené přípravné řízení bude konáno ve věcech, které budou skončeny ve lhůtě dvou měsíců. Pokud nebude doba dodržena, musí být konáno standardní přípravné řízení. Obava z toho, že by zkrácené přípravné řízení bylo konáno o trestné činnosti, která byla spáchána před půl rokem či ještě před delší dobou, zde není namístě. Využívání zkráceného přípravného řízení v jednotlivých krajích znázorňují grafy č. 1 a 2 v příloze č. 3. Zatímco v roce 2008, kdy platila stará právní úprava počítání lhůty, je podíl zkráceného přípravného řízení z celkového nápadu v jednotlivých krajích víceméně vyrovnaný, v roce 2013, kdy už se lhůta počítá od sdělení podezření, jsou rozdíly markantnější. A konkrétně Jihočeský kraj spadá do hranice průměru. Vyplyvá nám z toho, že nynější způsob závisí na subjektivním přístupu policejního orgánu, kdy zahájí zkrácené přípravné řízení. A je na státním zástupci, zda k volné úvaze policejního orgánu přidá nějakou objektivní mez, která ho v tom bude limitovat. Nejsm proti změně trestního řádu, která přeměnila začátek běhu lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení, ale podle mého názoru, by neměla být ponechána absolutní volnost a neomezená doba policejnímu orgánu při provádění prověřování. Už v roce 2004 byla vyslovena myšlenka, aby vedle dvoutýdenní lhůty, kterou lze považovat za subjektivní, byla vytvořena ještě lhůta objektivní, která by běžela od okamžiku, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání. Při určení délky objektivní lhůty se vycházelo z průměrné doby trvání dostatečného zjištění podezřelé osoby. Objektivní lhůta by sloužila jako pojistka, mez, po jejímž uplynutí by se plynule navázalo na standardní přípravné řízení.⁸⁹ Myšlenka to není špatná, ale myslím, že by zkrácené přípravné řízení provázela zbytečná administrativní složitost. Vhodnějším se mi jeví způsob, kdy by státní zástupci ve všech krajích dbali svých povinností dozorovat policejní orgán a nespokojili by se s uvážením policejního orgánu, ale sami jim stanovovali meze. Pokud by tomu tak nebylo, bojím se, že s rostoucí kriminalitou, a tudíž i s rostoucí zatížeností orgánů činných v trestním řízení, by snaha o jakékoli urychlení trestního procesu, tedy samotný účel, pro který bylo zkrácené přípravné řízení zavedeno, ustoupila do pozadí.

---

⁸⁸ SVATOŠ, Roman. Je možné zneužívat novelizovaný institut zkráceného přípravného řízení? *Státní zastupitelství*, 2012, roč. 10, č. 2, s. 56.

⁸⁹ SVATOŠ, Roman. Zkrácené přípravné řízení. *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 3, s. 20.

3.8 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení

Zkrácené přípravné řízení může ukončit policejní orgán nebo státní zástupce.

Postup policejního orgánu upravuje § 179c TrŘ odkazem na ustanovení § 159a odst. 1 až 3, 5 TrŘ, podle kterého buď věc usnesením odloží, nebo opatřením odevzdá jinému orgánu. V případě, že nejsou dány podmínky pro odložení ani odevzdání věci, vypracuje policejní orgán stručnou **zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení** zahrnující nejzásadnější skutečnosti. Obsahem této zprávy je identifikace trestného činu, který je spatřován ve skutku, pro nějž je sděleno podezření, a důkazů proveditelných před samosoudcem, jež toto podezření podporují. Policejní orgán současně odevzdá státnímu zástupci veškeré písemnosti a věci získané v rámci zkráceného přípravného řízení.⁹⁰ Zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení se vydává tam, kde ve standardním přípravném řízení končí vyšetřování. Kromě už výše zmíněných údajů obsahuje i označení podezřelého. Podle toho, jaký postup policejní orgán navrhuje, připojí ještě návrh na podání návrhu na potrestání, návrh na uplatnění podmíněného odložení podání návrhu na potrestání, návrh na uplatnění alternativních druhů trestů či na ochranná opatření.⁹¹

Státní zástupce není návrhem policejního orgánu vázán.⁹² Je zcela na jeho uvážení, jak bude zkrácené přípravné řízení vyřízeno. Rozhodnutí státního zástupce může mít podobu aktu sui generis, opatření či usnesení. Jestliže zkrácené přípravné řízení konal státní zástupce, nevzdává se zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení.⁹³

Pokud má státní zástupce za to, že výsledky zkráceného přípravného řízení dostatečně odůvodňují postavení podezřelého před soud, podá návrh na potrestání. To je nejčastější způsob skončení zkráceného přípravného řízení. Někdy může mít státní zástupce pochybnosti, zda má návrh na potrestání podat. To například v případě, kdy má dva typy důkazů, které si vzájemně odporují, a rozpor mezi nimi nelze vyřešit v dvoutýdenní lhůtě. Komentář zde mluví ve prospěch podání návrhu na potrestání s tím, že v navazujícím zjednodušeném řízení před soudcem se státní zástupce musí snažit provinění podezřelého prokázat. Návrh na potrestání je aktem sui generis, který může podat pouze státní zástupce. Projevuje se zde zásada legality. Státní zástupce jej podává u okresního soudu, který je věcně a místně příslušný. Stejně jako u obžaloby má státní zástupce možnost vzít návrh

⁹⁰ § 179c odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁹¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2357.

⁹² STRÍŽ, Igor a kol. *Trestní zákoník a trestní řád. Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. 2 díl. Trestní řád*. Praha: Linde, 2010, s. 579.

⁹³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2357.

na potrestání zpět.⁹⁴ Návrh na potrestání je velmi široký pojem, proto se o něm podrobněji zmiňuji níže v samostatné kapitole.

Novela č. 193/2012 Sb.⁹⁵ včlenila do trestního řádu novou možnost, jak vyřídit věc ve zkráceném přípravném řízení. Jestliže výsledky zkráceného přípravného řízení dostatečně prokazují závěr, že se daný skutek, který je trestným činem, opravdu stal a že podezřelý je skutečným viníkem, lze uzavřít dohodu o vině a trestu. Dohadovací jednání může zahájit výlučně státní zástupce na návrh obviněného nebo na základě vlastního uvážení. Pokud jsou splněny všechny zákonné podmínky pro uzavření dohody, podá státní zástupce soudu návrh na její schválení. Jestliže během jednání nedošlo i k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy, či o vydání bezdůvodného obohacení, musí na to státní zástupce v návrhu samosoudce upozornit. Návrh na schválení dohody o vině a trestu je v některých věcech podobný návrhu na potrestání. K podání tohoto návrhu je příslušný také pouze státní zástupce (zásada legality), i tento návrh je aktem sui generis a i s tímto návrhem musí státní zástupce předložit soudu všechny dokumenty, které jsou relevantní pro řízení před soudem a pro vydání rozhodnutí.

Další možností skončení zkráceného přípravného řízení je vydání usnesení o odložení věci. Odložení věci připadá v úvahu v pěti situacích. První povinné odložení věci nastane, pokud nepůjde o podezření z trestného činu.⁹⁶ Například státní zástupce zjistí, že skutek, pro který bylo vedeno zkrácené přípravné řízení, se nikdy nestal. Státní zástupce musí věc odložit, i v případě, kdy je trestní stíhání nepřípustné podle § 11 TrŘ.

Další dva způsoby, jak bagatelní věc usnesením odložit, přidala do trestního řádu novela č. 283/2004 Sb.⁹⁷ Jsou jimi schválení narovnání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání. O schválení narovnání může rozhodnout jen státní zástupce. Proti usnesení je přípustná stížnost. V okamžiku, kdy usnesení nabude právní moci, vzniká překážka rei iudicatae.⁹⁸ I o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání může rozhodnout pouze státní zástupce. K tomu musí být splněny podmínky stanovené zákonem, a to kumulativně. Přichází to v úvahu, pokud se podezřelý k činu doznal, nahradil škodu, kterou činem způsobil, nebo o náhradě škody uzavřel s poškozeným dohodu, případně udělal jiná potřebná opatření k náhradě škody. Také jestliže vydal to, o co se činem bezdůvodně obohatil, nebo o vydání

⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2358.

⁹⁵ účinnost od 1. 9. 2012

⁹⁶ § 179c odst. 2 písm. c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁷ účinnost od 1. 7. 2004

⁹⁸ MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 639.

bezdůvodného obohacení uzavřel s poškozeným dohodu, nebo učinil jiné vhodné opatření k jeho vydání. Podmíněně odložit podání návrhu na potrestání lze pouze se souhlasem podezřelého.⁹⁹ Novelou zákona č. 193/2012 přibyla možnost podmíněně odložit podání návrhu na potrestání i v případě, že je to odůvodněno povahou a závažností spáchaného trestného činu, okolnostmi spáchání trestného činu anebo poměry podezřelého a splní-li podezřelý další zákonné podmínky.¹⁰⁰ Jedná se o rozhodnutí *sui generis*, které má dočasnou povahu. V tomto rozhodnutí se nerozhoduje o vině, je to tzv. mezitímní rozhodnutí, které může být vydáno pouze, pokud s tím souhlasí podezřelý. Pokud nesouhlasí, má právo na ústní projednání své věci před soudem, což vyplývá mimo jiné i z článku 6 Evropské úmluvy.¹⁰¹ Státní zástupce vydává rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání ve formě usnesení. Usnesení musí kromě obecných náležitostí zahrnovat popis skutku, kterého se podmíněně odložení týká, jeho právní kvalifikaci a nedílnou součástí je i stanovení zkušební doby.¹⁰² K zajištění řádného života podezřelého zákon připouští, aby byla podezřelému během zkušební doby stanovena určitá omezení nebo uloženy konkrétní povinnosti. Nezáleží na tom, že podezřelý vyslovil souhlas s rozhodnutím o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání, zákon mu i tak přiznává možnost podat proti tomu rozhodnutí stížnost. Stejně tak může učinit i poškozený, a to bez ohledu na to, zda už mu byla škoda plně nahrazena. Stížnost má v obou případech odkladný účinek. Zkušební doba je stanovena od 6 měsíců do 2 let¹⁰³ a běží od okamžiku, kdy rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání nabylo právní moci.

Po uplynutí zkušební doby státní zástupce vydá usnesení, ve kterém vysloví, že se podezřelý osvědčil, a dále odkáže na usnesení o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání. Podmíněné odložení se tím změní na nepodmíněné a právní mocí tohoto rozhodnutí vzniká překážka věci rozhodnuté. Jestliže se ale podezřelý během zkušební doby neosvědčil, vydá státní zástupce usnesení o neosvědčení se. Usnesení o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání tak bude nahrazeno novým rozhodnutím. Státní zástupce současně rozhodne, jak se bude dál ve věci postupovat. Kromě vydání usnesení o tom, zda se podezřelý osvědčil nebo neosvědčil, může zcela výjimečně státní zástupce prodloužit zkušební dobu až o jeden rok při současném ponechání podmíněného odložení podání návrhu na potrestání v platnosti. Takové rozhodnutí je vydáváno jen, jestliže je to vzhledem

---

⁹⁹ §179g odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ §179g odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 560.

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2361.

¹⁰³ v případě rozhodnutí podle §179g odst. 2 může horní hranice zkušební doby činit až pět let

k okolnostem případu a osobě podezřelého nezbytné. I tak musí být dodržena maximální doba zkušební doby - pět let. Trestní řád umožňuje takto rozhodnout ještě před uplynutím standardní zkušební doby. Všechny povinnosti a omezení již existující trvají i nadále. V prodloužené zkušební době nemůže státní zástupce uložit nové povinnosti či stanovit nová omezení.¹⁰⁴ Proti rozhodnutí o osvědčení, neosvědčení či prodloužení zkušební doby může podezřelý a poškozený podat stížnost, která má odkladný účinek. V případě, že státní zástupce bez viny podezřelého¹⁰⁵ nerozhodne žádným z těchto třech způsobů do jednoho roku od uplynutí zkušební doby, má se za to, že se podezřelý osvědčil. Tato zákonná fikce o osvědčení nastává po uplynutí zkušební doby ex lege. I když osvědčení podezřelého se zde odvozuje od zákonné fikce, má stejné účinky jako faktické osvědčení, tedy vzniká překážka rei iudicatae.

Posledním důvodem pro odložení věci je neúčelnost trestního stíhání podle § 172 odst. 2 TrŘ. Trestní řád tento postup nenařizuje obligatorně, je zde prostor pro uvážení státního zástupce, zda při splnění podmínek věc usnesením odloží či nikoli. Odloží-li ji, je věc vyřízena s konečnou platností.¹⁰⁶

Státní zástupce může věc vyřídit i jejím odevzdáním orgánu příslušnému k projednání přestupku. Přestupek je zde třeba vykládat v širším slova smyslu jako pojem, který zahrnuje i jiný správní delikt fyzické či právnické osoby.¹⁰⁷ Nebo ji odevzdá jinému orgánu ke kázeňskému či kárnému projednání. Toto ustanovení se ale už na právnické osoby nevztahuje. Při splnění podmínek jsou oba postupy povinné a státní zástupce o nich rozhoduje opatřením.¹⁰⁸ Jestliže je státní zástupce toho názoru, že je ještě třeba v rámci zkráceného přípravného řízení provést další úkon, vrátí věc policejnímu orgánu. Vrácení provádí opatřením, které má podobu písemného pokynu, ve kterém je úkon popsán a je k jeho provedení stanovena přiměřená lhůta.¹⁰⁹

V této kapitole jsem vymežila všechny způsoby vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení. Ať státní zástupce skončí zkrácené přípravné řízení kteroukoli z těchto možností, je povinen o tom vyrozumět poškozeného, je-li znám, a oznamovatele, požádal-li o to. Je však možné, že státní zástupce neskončí zkrácené přípravné řízení žádným shora

---

¹⁰⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2391 – 2392.

¹⁰⁵ vina podezřelého může spočívat typicky v časté změně bydliště bez oznámení příslušným orgánům

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2362.

¹⁰⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2359.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ nesmí být překročena dvoutýdenní lhůta ke skončení zkráceného přípravného řízení

uvedeným rozhodnutím, protože zjistí, že důvody pro konání zkráceného přípravného řízení nejsou dány, a tak předá věc policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání.¹¹⁰

3.8.1 Návrh na potrestání

Návrh na potrestání je jedním ze způsobů vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení. Nebála bych se ho označit za zjednodušenou obžalobu. Zjednodušení tkví v tom, že státnímu zástupci odpadá vyhotovení odůvodnění.

Kromě odůvodnění má návrh na potrestání stejné náležitosti jako obžaloba. Musí v něm být označení státního zástupce a den jeho sepsání. Datum podání návrhu je vyznačen podacím razítkem soudu.¹¹¹ Každý státní zástupce musí návrh na potrestání podávat vlastním jménem, s výjimkou případu, kdy je k jeho podání příslušný pouze vedoucí státní zástupce.¹¹² Další obligatorní náležitostí je označení podezřelého. Kromě jména, příjmení, data a místa narození je třeba uvést též jeho zaměstnání a bydliště - zkrátka co nejvíce údajů o něm, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou. U fyzické osoby je vhodné uvést rodné číslo a u právnické osoby se uvádí její identifikační číslo. Pokud je podezřelým cizinec, je třeba ho navíc identifikovat i názvem státu, ve kterém se narodil. U zaměstnání se vždy uvádí současné zaměstnání, pokud je podezřelý v době vyhotovení návrhu na potrestání nezaměstnaný, uvede se zaměstnání předchozí.¹¹³ Takto to vymezuje komentář, v praxi se však píše skutečný stav, tedy to, že je podezřelý nezaměstnaný. Poslední věc, kterou je třeba upřesnit, je, že jako bydliště se uvádí jakékoliv místo, kde se podezřelý nachází bez ohledu na to, zda je tam hlášen.¹¹⁴

Klíčovou roli hraje v návrhu na potrestání návrhová část, jelikož soud je návrhem státního zástupce vázán a může rozhodnout pouze o skutku, který je v něm uveden. Soud však není vázán právní kvalifikací. Návrh musí být velmi přesný, jasný, stručný, ucelený a musí mít v sobě logiku. Zejména v něm musí být uveden skutek a trestný čin, o kterém bylo podezřelému sděleno, že je z něj podezřelý, a který je ve skutku spatřován. Kvůli zamezení záměny je třeba skutek co nejlépe místně a časově určit, a také vymezit co nejpřesněji způsob jeho spáchání, tak aby odpovídal zvolenému právnímu hodnocení. Vymezení skutku se liší podle toho, o jakou trestnou činnost se jedná. Pokud například půjde o majetkový

---

¹¹⁰ § 179c odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹¹¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2303 – 2304.

¹¹² pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009 ze dne 21. září 2009

¹¹³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2304.

¹¹⁴ Tamtéž.

trestný čin, bude součástí i označení a hodnota odcizených věcí.¹¹⁵ V návrhu je třeba též označit, o jaký typ trestného činu jde, což nečiní velký problém, neboť zkrácené přípravné řízení lze konat pouze o přečinech. Nedílnou součástí je označení trestného činu přesně tak, jak ho vymezuje trestní zákoník. Samozřejmě u kvalifikace musí být uvedena fáze, do jaké podezřelý se svou trestnou činností došel – zda se jedná o trestný čin dokonaný, nebo ve fázi přípravy a tak podobně. Nejpodstatnější částí návrhové části je právní věta, která je definována jako *soubor všech zákonných znaků, včetně těch, které zdůvodní vybranou trestní sazbu*. Ke zjištění zákonných znaků přečinu dovedou státního zástupce skutková zjištění z provedeného zkráceného přípravného řízení. V právní větě musí být vedle stádia trestné činnosti uvedeno, i zda byl trestný čin spáchán úmyslně či z nedbalosti. Pokud se to týká dané trestné činnosti, je třeba uvést i konkrétní formu účastenství.¹¹⁶ V návrhové části státní zástupce dále označí svědky, na jejichž osobním výslechu před soudem trvá. A jestliže jsou nějaké důležité důkazy, které je třeba v hlavním líčení provést, označí je státní zástupce příslušným číslem listu spisu.¹¹⁷ Velkou odlišností od obžaloby a zároveň velkým urychlením a zjednodušením řízení před samosoudcem je možnost označení skutečností, které považuje státní zástupce za nesporné. Pokud podezřelý v hlavním líčení stejnou skutečnost označí za nespornou, může samosoudce rozhodnout, že od dokazování této skutečnosti bude upuštěno.

Pokud bylo zkrácené přípravné řízení vedeno o trestném činu, k jehož stíhání je nutný souhlas poškozeného, musí předložit státní zástupce tento souhlas soudu současně s návrhem na potrestání.¹¹⁸ To z toho důvodu, jak už jsem psala výše, že s doručením návrhu na potrestání soudu jsou spojeny účinky zahájení trestního stíhání. Jestliže je třeba návrh na potrestání přeložit do jazyka podezřelého, zajištění tohoto překladu je na státním zástupci, který ho musí doručit soudu, nikoliv podezřelému.

Státní zástupce k návrhu na potrestání připojí veškeré písemnosti a přílohy, které by mohly mít význam pro hlavní líčení a následné rozhodnutí. O podání návrhu na potrestání se na rozdíl od podání obžaloby nevyrozumí ani podezřelý a jeho obhájce. Pokud je podezřelým advokát, musí státní zástupce bez odkladu o podání návrhu na potrestání vyrozumět ministra spravedlnosti a předsedu České advokátní komory. To proto, že podání

---

¹¹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2305.

¹¹⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2307 – 2308.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 3567.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 2365.

obžaloby per analogiam i návrhu na potrestání je důvodem pro pozastavení výkonu advokacie.¹¹⁹

---

¹¹⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2366.

4. Zjednodušené řízení před soudem

Aby účel sledovaný zavedením zkráceného přípravného řízení byl skutečně naplněn, bylo třeba, aby v tom samém duchu na něj navazovalo i řízení před soudem. Stejnou novelou¹²⁰ jako zkrácené přípravné řízení, zavedl zákonodárce do trestního řádu zjednodušené řízení před soudem. Pokračoval tím ve snaze co nejvíce zrychlit a zjednodušit řízení o méně závažných trestných činech.

Zjednodušené řízení je zařazeno pod zvláštní způsoby řízení, tj. do hlavy dvacáté trestního řádu. Řízení před samosoudcem je upraveno v oddílu pátém. Je třeba ho chápat jako samostatný typ řízení, který navazuje na zkrácené přípravné řízení, a který se od běžného řízení před samosoudcem v jistých věcech odlišuje. Největší rozdíl spočívá v tom, že zjednodušené řízení se zahajuje podáním návrhu na potrestání, kdežto běžné řízení před samosoudcem je zahájeno podáním obžaloby.

Řízení musí být maximálně jednoduché a oproštěné od zbytečných formalit. K tomu je třeba, aby ještě před zahájením hlavního líčení byla známa stanoviska stran, a řízení před soudem se tak soustředilo pouze na dokazování podstatných a sporných skutečností.¹²¹

4.1 Zjednodušené řízení před soudem a jeho zásady

Zjednodušené řízení je soudním pokračováním zkráceného přípravného řízení. Svě místo zde má jak zásada rychlosti, hospodárnosti, tak i zásada ústnosti. Rychlost se projevuje tím, že lze za zákonem stanovených podmínek přechít protokol o výslechu podezřelého. Dále trestní řád upravuje institut tzv. nesporných skutečností. Jejich princip spočívá v možnosti samosoudce upustit od dokazování skutečností, které státní zástupce i obviněný označili za nesporné, s tím, že s ohledem na ostatní zjištěné skutečnosti neexistuje závažný důvod o takovém označení pochybovat. Řízení je odlehčeno také možností přečtení úředních záznamů o podaném vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů, pokud s tím státní zástupce a obviněný budou souhlasit.¹²²

Další podstatnou zásadu zakotvuje trestní řád v § 2 odst. 8. Podle této obžalovací zásady může být zahájeno zjednodušené řízení před soudem pouze na základě návrhu na potrestání, k jehož podání je oprávněn výlučně státní zástupce. Samosoudce je vázán

¹²⁰ novela č. 265/2001 Sb.

¹²¹ důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb.

¹²² § 314d odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

skutkem, který je obsažen v návrhu na potrestání. Pokud by vyšlo najevo, že byl spáchán ještě jiný skutek, je třeba sdělit obviněnému nové podezření. Právní kvalifikace uvedená v návrhu na potrestání není pro samosoudce závazná. Jestliže má za to, že je třeba skutek posoudit podle jiného ustanovení zákona, musí na to obviněného upozornit. Státní zástupce, na rozdíl od obviněného, má povinnost účastnit se hlavního líčení.¹²³

Další neopomenutelnou zásadou je zajištění práva na obhajobu. Podezřelý má stejná práva jako obviněný. Obhajobu lze rozdělit na materiální – právo hájit se sám, a formální – právo zvolit si obhájce a radit se s ním o způsobu obhajoby a právo na účast obhájce při procesních úkonech.¹²⁴ Obhajobu v materiálním smyslu lze uplatnit bez větších problémů. Co se však týče práva na účast obhájce při procesních úkonech, právo na obhajobu je zde trochu omezené. Ve zkráceném přípravném řízení, s výjimkou neodkladných a neopakovatelných úkonů, k žádnému dokazování nedochází, a proto jediné, kdy přichází účast obhájce v úvahu, je výslech podezřelého. Stává se, že podezřelému při vyslýchání nedochází možné následky jeho výpovědi, a proto si často zvolí obhájce až v momentě, kdy je mu doručen návrh na potrestání spolu s trestním příkazem. Pak účast obhájce spočívá zejména v radě klientovi, zda proti trestnímu příkazu podat odpor. Pokud se po zkráceném přípravném řízení koná hlavní líčení, objevuje se v něm větší prostor pro obhajobu, v podstatě tu má obviněný stejné postavení jako obžalovaný.

4.2 Činnost soudu před zahájením hlavního líčení

Zjednodušené řízení může konat pouze soudce okresního soudu označovaný jako samosoudce. Krajský soud nepřipadá v úvahu, jelikož navazuje na zkrácené přípravné řízení, které může být konáno pouze o trestných činech, o kterých koná řízení v prvním stupni výhradně okresní soud. Zjednodušení spočívá v tom, že rozhoduje pouze jedna osoba, která má stejná práva i povinnosti jako senát a jeho předseda. Ve zjednodušeném řízení existuje několik zvláštností. Samosoudce nekoná neveřejné zasedání, ani předběžně neprojednávává návrh na potrestání. Musí ho však přezkoumat, a to ze stejných hledisek, pro které by se v běžném řízení konalo předběžné projednání obžaloby.

Zjednodušené řízení lze konat pouze v případech, kdy předtím bylo ve věci konáno zkrácené přípravné řízení, které skončilo podáním návrhu na potrestání. Podmínky, za kterých lze provést zjednodušené řízení, stanoví trestní řád v návaznosti na úpravu

---

¹²³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 173.

¹²⁴ Tamtéž, s. 184-185.

zkráceného přípravného řízení.¹²⁵ Jde o následující podmínky: musí se jednat o trestný čin, o kterém je příslušný jednat v prvním stupni okresní soud, a horní hranice trestu odnětí svobody pro tento trestný čin nesmí být vyšší než pět let. Dále: ve věci bylo konáno zkrácené přípravné řízení, v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, které by jinak byly důvodem pro zahájení trestního stíhání, byla dodržena dvoutýdenní lhůta¹²⁶ pro postavení podezřelého před soud a nebyla uzavřena dohoda o vině a trestu.¹²⁷ Všechny tyto podmínky musí být splněny kumulativně.

Stěžejním okamžikem je **doručení návrhu na potrestání** soudu. V této chvíli je zahájeno trestní stíhání a z podezřelého se stává obviněný. Účinky zahájení trestního stíhání vůči obviněnému však nastávají, až když je i jemu doručen návrh na potrestání.¹²⁸ Trochu složitější je to v případě pokračování v trestném činu a u trestných činů hromadných a trvajících. V prvním případě dojde k přerušování pokračování právě tím okamžikem, kdy je návrh na potrestání doručen podezřelému do vlastních rukou. Soud pak řeší pouze ty skutky, které jsou uvedeny v návrhu na potrestání. Jiná situace nastává v druhém případě, tedy u trvajících a hromadných trestných činů. Na tyto trestné činy totiž nedopadá ustanovení o skutku v §12 odst. 12 TrŘ, a proto jestliže mezi vydáním návrhu na potrestání a jeho doručením podezřelému, podezřelý stále koná stejnou trestnou činnost, musí samosoudce rozhodnout i o této činnosti v mezidobí, a to i přesto, že není uvedena v návrhu na potrestání.¹²⁹ Toto bylo potvrzeno i v novějším rozhodnutí Nejvyššího soudu.¹³⁰ Typickým příkladem je trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 196 TrZ.

Zjednodušené řízení může probíhat dvěma způsoby. Záleží na tom, zda byl podezřelý ve zkráceném přípravném řízení zadržen či nikoliv. V případě, že podezřelý byl zadržen, předá ho státní zástupce spolu s návrhem na potrestání soudu. Samosoudce ho musí do čtyřiaadvaceti hodin, už jako obviněného, vyslechnout k okolnostem zadržení a důvodům vazby. Zároveň ho vyzve, aby vyjádřil své procesní stanovisko k případnému dokazování v hlavním líčení, zejména, aby označil skutečnosti, které považuje za nesporné a dotáže se ho, zda souhlasí, aby se v hlavním líčení tyto skutečnosti nedokazovaly. Po výslechu rozhodne o vazbě, a jestliže bere do vazby obviněného, který dosud nemá obhájce, umožní mu,

---

¹²⁵ § 314b odst. 1 + § 179a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹²⁶ maximálně 24 dnů

¹²⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 631.

¹²⁸ rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. dubna 2002, sp. zn. 14 To 49/2002

¹²⁹ rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. dubna 2002, sp. zn. 14 To 49/2002

¹³⁰ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. 4 Tz 62/2006

aby si ho zvolil, případně mu ho ustanoví sám.¹³¹ V hlavním líčení konaném ve zjednodušeném řízení proti zadrženému musí mít obviněný obhájce, neboť se jedná o případ nutné obhajoby.¹³² Na základě výsledku samosoudce buď vydá rozhodnutí mimo hlavní líčení, nebo obviněnému doručí předvolání k hlavnímu líčení. Pokud podezřelý zadržen nebyl, rozhodne samosoudce na základě protokolu o výsledku podezřelého, který má k dispozici, zda je třeba ještě obviněného vyslechnout. Pak už samosoudce postupuje stejně jako při zadržení, tedy buď vydá rozhodnutí mimo hlavní líčení, nebo nařídí konat hlavní líčení.

Jak už jsem zmiňovala výše, samosoudce návrh na potrestání předběžně neprojednává jako se tak činí v senátních věcech. Neznamená to ale, že by bez dalšího nařídil ve věci jednání. Předtím je povinen návrh na potrestání přezkoumat, a to z těch samých důvodů a ve stejném rozsahu, pro které by se v senátní věci přistoupilo k předběžnému projednání obžaloby. Zkoumá zejména, zda je dána příslušnost soudu, zda byly splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení a zda byl jeho průběh v souladu s trestním řádem. Součástí přezkumu je také to, jestli nedošlo k takovým procesním vadám, které by v řízení před samosoudcem nešly odstranit, a zda byly vysvětleny skutečnosti, které jsou pro hlavní líčení základní a bez nichž ho nelze provést a rozhodnout v něm. Také musí prověřit, jestli skutek, který je označen v návrhu na potrestání, není třeba posoudit podle jiného ustanovení trestního zákoníku, než jak ho označuje státní zástupce v návrhu na potrestání.¹³³ Jinými slovy jde o kontrolu, zda návrh na potrestání představuje spolehlivý podklad pro další řízení.

Poté, co samosoudce z těchto hledisek návrh na potrestání přezkoumá, může rozhodnout, aniž by nařídil hlavní líčení tak, že:

- *„předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližše společně nadřízen jemu a soudu, který je podle něj příslušný, má-li za to, že sám není příslušný k jejímu projednání, nebo*
- *postoupí věc jinému orgánu, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 171 odst. 1 TrŘ, nebo*
- *zastaví trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 1 TrŘ, nebo*
- *přeruší trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v §173 odst. 1 písm. a) až d) TrŘ, nebo*

¹³¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 765-766.

¹³² § 36 odst. 4 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹³³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3547.

- vrátí věc státnímu zástupci k došetření, jestliže je to třeba k odstranění závažných procesních vad přípravného řízení, které nelze odstranit v řízení před soudem, nebo k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné hlavní líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení, nebo
- podmíněně zastaví trestní stíhání podle § 307 TrŘ nebo rozhodne o schválení narovnání podle § 309 odst. 1 TrŘ.¹³⁴

Jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 TrŘ může samosoudce, aniž by nařizoval hlavní líčení, trestní stíhání zastavit. Pokud nejsou splněny podmínky pro konání zjednodušeného řízení, návrh na potrestání odmítne, o čemž vydá rozhodnutí ve formě usnesení, po jehož právní moci se věc vrátí do přípravného řízení, kde bude konáno vyšetřování.¹³⁵ Tím dojde ke zrušení účinků zahájení trestního stíhání ke dni doručení návrhu na potrestání a trestní stíhání je zahájeno vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání.

Jestliže samosoudce rozhodne některým z výše uvedených způsobů, vydá o tom usnesení, proti kterému může státní zástupce a obviněný podat stížnost, která má, s výjimkou přerušování trestního stíhání, odkladný účinek. Navíc od 1. 9. 2012¹³⁶ může samosoudce stanovit státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, má-li zato, že vzhledem k okolnostem případu by její sjednání bylo vhodné, zejména když takový postup navrhl státní zástupce nebo obviněný.¹³⁷ Přiměřenou lhůtu stanoví opatřením, proti němuž není přípustná stížnost.¹³⁸

Tato rozhodnutí může učinit samosoudce až po přezkoumání návrhu na potrestání, ale ještě před nařízením hlavního líčení. Zákon totiž zakotvuje speciální úpravu pro rozhodování před samosoudcem pouze ve stádiu přezkoumání návrhu na potrestání. V době, kdy už je nařízeno hlavní líčení, se použijí obecná ustanovení, jako kdyby šlo o věc projednávanou v senátu. Nejpozději s rozhodnutím, které samosoudce učinil mimo hlavní líčení, musí být obviněnému doručen i návrh na potrestání.¹³⁹

Jak už jsem zmiňovala výše, samosoudce nekoná neveřejné zasedání. Rozhodnutí, které vzejde z přezkumu návrhu na potrestání, se vydává bez jednání.

¹³⁴ § 188 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹³⁵ § 314c odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹³⁶ novela č. 193/2012 Sb.

¹³⁷ § 314c odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹³⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3562.

¹³⁹ Tamtéž, s. 3559.

Přesto existuje jedna možnost, kdy samosoudce může rozhodnout ve veřejném zasedání. Tou je rozhodnutí o schválení narovnání, neboť zde je třeba kromě obviněného vyslechnout i poškozeného.¹⁴⁰

Jestliže je obviněný v době přezkoumávání návrhu na potrestání ve vazbě a samosoudce po přezkoumání návrhu na potrestání nerozhodne o tom, že bude konáno hlavní líčení, musí vždy rozhodnout o dalším trvání vazby. Rozhodnutí o dalším trvání vazby je vydáno na základě § 72 TrŘ a je proti němu přípustná stížnost.¹⁴¹

Zvláštní rozhodnutím, rozhodnutím svého druhu, které lze také vydat mimo hlavní líčení je trestní příkaz. Tento způsob je tak specifický, že mu věnuji následující podkapitulu.

4.2.1 Trestní příkaz

Hojně užívaný způsob rozhodnutí mimo hlavní líčení je vydání trestního příkazu. Jeho specifikum spočívá v tom, že samosoudce může trestním příkazem rozhodnout, pokud je skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, aniž by o věci nařídil hlavní líčení. Je to jeho možnost, nikoliv povinnost, a tak záleží pouze na jeho vlastní úvaze. Nutno podotknout, že v praxi tohoto institutu využívají samosoudci velmi často. Je to pro ně velké odlehčení práce, zejména proto, že trestní příkaz neobsahuje odůvodnění. Z dikce, že trestní příkaz lze vydat, pokud nebyla věc projednána v hlavním líčení, plyne, že to lze i poté, co bylo hlavní líčení nařízeno, ale ještě nebylo zahájeno.¹⁴²

Trestní příkaz se skládá ze tří částí – části úvodní, výrokové a části obsahující poučení. V úvodní části jsou obecné náležitosti jako označení soudu, který trestní příkaz vydal, den a místo vydání trestního příkazu a označení obviněného. Součástí výrokové části je výrok o vině a trestu, případně též výrok o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení. Poslední částí je poučení o právu podat odpor a upozornění, že v případě nepodání odporu se obviněný vzdává svého práva na projednání věci v hlavním líčení. V poučení však chybí zmínka o tom, že v případě „projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu.“¹⁴³ Absence takového poučení je dle mého názoru velkým nedostatkem, neboť pro obviněného to, zda se v případě podání odporu může zhoršit jeho postavení, je zcela zásadní

¹⁴⁰ SOTOLÁŘ, Alexander, ŠÁMAL, Pavel. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 3, s. 66.

¹⁴¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3561.

¹⁴² VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 574.

¹⁴³ § 314g odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

informace. Velkým zjednodušením pro soudce je, že nemusí trestní příkaz odůvodnit. Trestní příkaz se nevydává „Jménem republiky“, to přísluší pouze rozsudku.¹⁴⁴

Trestní příkaz lze vydat jen v řízení před samosoudcem a jen pokud je skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy.¹⁴⁵ Samosoudce tak může učinit, aniž by informoval strany o svém úmyslu, či je požádal o součinnost. Jeho vydání není podmíněno přiznáním viny obviněným.¹⁴⁶ Rozhoduje takzvaně od stolu, což znamená, že podkladem pro toto rozhodnutí není to, co před ním strany přednesly a prokázaly, ale jen to, co je obsahem trestního spisu. Trestním příkazem jsou omezeny některé základní zásady trestního řízení, jako je zásada obžalovací, zásada bezprostřednosti, ústnosti, veřejnosti a též právo obviněného na obhajobu.¹⁴⁷ Proto musí samosoudce pečlivě uvážit, zda je trestní příkaz v dané chvíli dostatečnou zárukou naplnění účelu trestního řízení.

Zákon vymezuje i případy, kdy jej vydat nelze. Jsou jimi řízení proti osobě, která je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena, dále pokud má být rozhodováno o ochranném opatření, nebo jestliže má být uložen souhrnný trest nebo společný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem.¹⁴⁸ Trestní příkaz nelze ani vydat v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáctého roku věku.¹⁴⁹

Trestním příkazem lze uložit pouze omezenou škálu trestů, jejichž taxativní výčet podává trestní řád.¹⁵⁰ Jde o trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem jeho výkonu, domácí vězení do jednoho roku, trest obecně prospěšných prací, trest zákazu činnosti do pěti let, peněžitý trest, trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, vyhoštění do pěti let, zákaz pobytu do pěti let a trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let. Pro ukládání těchto trestů platí určitá pravidla. Před uložením trestu obecně prospěšných prací si musí samosoudce vyžádat zprávu od probačního úředníka o možnostech výkonu tohoto trestu a o zdravotní způsobilosti obviněného. Zpráva musí obsahovat i stanovisko obviněného k možnosti uložení tohoto trestu. Stejně tak trest domácího vězení lze uložit pouze na základě zprávy probačního

---

¹⁴⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 435.

¹⁴⁵ § 314e odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 575.

¹⁴⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 1060.

¹⁴⁸ § 314e odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁹ § 63 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ § 314e odst. 2 č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

úředníka, která zahrnuje možnosti výkonu trestu a stanovisko obviněného k tomuto druhu trestu. Pokud je za peněžitý trest uložen náhradní trest odnětí svobody, nesmí celková doba trestu s už jednou uloženým trestem odnětí svobody přesáhnout dobu jednoho roku.¹⁵¹ Trestním příkazem nelze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody, což je určitě pro obviněného velké pozitivum.

Trestní příkaz je rozhodnutí svého druhu, kterým samosoudce rozhoduje o vině a trestu, o náhradě škody, nemajetkové újmě a o vydání bezdůvodného obohacení. Trestní příkaz má povahu odsuzujícího rozsudku, kterým se určuje vina, a nelze jím tedy obviněného viny zprostit, nebo dokonce od jeho potrestání upustit. Trestní příkaz se nevyhlašuje, ale pouze vyhotovuje. Účinky, které jsou spojeny s vyhlášením rozsudku, tak nastávají v okamžiku doručení trestního příkazu obviněnému, kterému se doručuje do vlastních rukou. Jedním z účinků je nemožnost státního zástupce vzít návrh na potrestání zpět.¹⁵² Nejpozději s doručením trestního příkazu musí být obviněnému doručen také návrh na potrestání. Pokud by se tak nestalo, došlo by k porušení jeho práva na obhajobu, protože by obviněný nevěděl, co je mu kladeno za vinu a proti čemu se má bránit.¹⁵³

Jelikož vydání trestního příkazu je zcela v rukou samosoudce, dává zákonodárce obviněnému, státnímu zástupci a dalším oprávněným osobám možnost podat proti němu odpor. To je jediný způsob, jak mohou tyto osoby do trestního příkazu zasáhnout, záleží pouze na jejich vůli, zda tohoto práva využijí. Mají i možnost vzdát se práva podat odpor. Jestliže se ho však obviněný jednou vzdá, nemůže už odpor podat, a to ani prostřednictvím svého obhájce.¹⁵⁴ Pokud ve lhůtě osmi dnů od doručení trestního příkazu odpor podán nebude, stává se trestní příkaz pravomocným a vykonatelným, což znamená, že je závazný a nezměnitelný a domáhat se jeho změny lze pouze mimořádnými opravnými prostředky.

Odpor je opravný prostředek, který lze podat pouze proti trestnímu příkazu. Nemusí obsahovat odůvodnění a nemá ani devolutivní účinek. Lhůta pro jeho podání je osm dnů od doručení trestního příkazu. Pokud je odpor podán v zákonem stanovené lhůtě, trestní příkaz se jím ex lege ruší a samosoudce nařídí hlavní líčení. Při splnění podmínek může samosoudce rozhodnout i některým způsobem mimo hlavní líčení. Podle Nejvyššího

---

¹⁵¹ § 314e odst. 3, 4, 5 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁵² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 434.

¹⁵³ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2004, sp. zn. 4 Tz 152/2004

¹⁵⁴ VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 576.

soudu, však soudce nemůže na základě důkazů, podle nichž uznal obviněného vinným, rozhodnout zcela odlišně, aniž by nařídil ve věci hlavní líčení. Například nemůže bez projednání věci před soudem trestní stíhání zastavit.¹⁵⁵

Jednou podaný odpor už nelze vzít zpět. Ve většině případů se koná hlavní líčení, kde už se k trestnímu příkazu nijak nepřihlíží, neuplatní se totiž zákaz reformationis in peius, což znamená, že samosoudce v následném hlavním líčení není vázán výrokem o vině a trestu tak, jak byl stanoven trestním příkazem.

Obviněný po výslechu očekává, že mu bude doručeno nějaké vyrozumění nebo předvolání k soudu. Je pak velmi překvapen, když mu dojde návrh na potrestání a spolu s ním i trestní příkaz, ve kterém je stanovena jeho vina a k tomu i trest. Je jasné, že je z toho značně rozčarován, zejména tehdy, pokud svou vinu odmítal a navrhoval provedení důkazů v hlavním líčení, které by svědčily v jeho prospěch. To, že lze podat odpor a tím se domoci svého práva na projednání věci před soudem, není podle většiny obviněných dostatečná satisfakce¹⁵⁶, protože, jak už jsem zmiňovala výše, neplatí zákaz změny k horšímu. Může se tak stát, že trest uložený v hlavním líčení bude přísnější než trest uložený trestním příkazem. Každý, proti komu byl trestní příkaz vydán, si tedy ještě hodně rozmyslí, zda odpor podá. Zkušenosti advokátů jsou takové, že i když by obvinění rádi dosáhli provedení důkazů v hlavním líčení, ze strachu z přísnějšího trestu raději odpor nepodávají.¹⁵⁷ Otázkou pak je, jestli se toto ustanovení neminulo účinkem, který zákonodárce sledoval. Je předmětem diskuze, zda by i do úpravy trestního příkazu, který je vydáván za méně závažné trestné činy, neměl být zaveden zákaz reformationis in peius tak, jak platí u odvolání proti rozsudkům. Možná, že osoby, které nesouhlasí se zavedením zákazu reformationis in peius, budou namítat, že se pak trestní příkaz mine účinkem, neboť obviněné už nebude nic limitovat a podání odporu bude běžné. To je však pouhá spekulace. Stát se to samozřejmě může, ale také nemusí. Jistě existují obvinění, kteří se rádi vyhnou soudnímu řízení a s trestem uvedeným v trestním příkazu se spokojí. Na druhou stranu zavedení zákazu reformationis in peius by mohlo pomoci těm obviněným, kteří se domnívají, že by měli dostat menší trest, ale nepřekonají strach a nedůvěru v soud, který by jejich postavení mohl zhoršit a uložit například i nepodmíněný trest odnětí svobody. Podáním odporu je sledováno právo na veřejné projednání věci bez zbytečných průtahů, v přítomnosti obviněného, a aby se

---

¹⁵⁵ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2001, sp. zn. 7 Tz 12/2001

¹⁵⁶ VANTUCH, Pavel. Trestní příkaz, podmínky pro jeho vydání a možnosti obhajoby. *Trestní právo*, 2013, roč. 18, č. 7-8, s. 9.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 10.

obviněný mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům tak, jak to stanovuje článek 38 odst. 2 Listiny. V případě, kdy obviněný využije tohoto práva, je tu hrozba, že mu bude uložen trest vyšší.

4.3 Hlavní líčení

Pokud nebylo rozhodnuto žádným shora uvedeným způsobem, nařídí samosoudce hlavní líčení. K němu předvolá státního zástupce, obviněného a jeho obhájce. Pokud je to třeba, lze předvolat nebo vyrozumět o hlavním líčení i jiné osoby, jako je zúčastněná osoba, poškozený, svědci nebo znalci. U těchto osob postačí méně formální vyrozumění či předvolání, například po telefonu. Pokud tak ještě samosoudce neučinil, musí nejpozději s doručením předvolání k hlavnímu líčení doručit obviněnému i návrh na potrestání.¹⁵⁸

Za předpokladu, že dá obviněný souhlas, lze hlavní líčení konat ihned poté, co byl vyslechnut. Je třeba připomenout obecné ustanovení o lhůtě na přípravu k hlavnímu líčení, která činí pět pracovních dnů od doručení předvolání.¹⁵⁹ Tato lhůta je jednotně stanovená pro státního zástupce, obviněného i jeho obhájce, proto nestačí, pokud by s jejím zkrácením souhlasil jen obviněný.

V hlavním líčení je v první řadě vyslechnut obviněný. V případě, že se obviněný hlavního líčení neúčastní, nebo odmítne vypovídat anebo se jeho výpověď v zásadních znacích liší od výpovědi podané ve zkráceném přípravném řízení, lze přečíst protokol o výsledku podezřelého. Přitom se postupuje podle obecných ustanovení o výsledku obžalovaného podle hlavy třinácté oddílu čtvrtého.

Po výsledku nebo přečtení protokolu může samosoudce rozhodnout, že o skutečnostech, které státní zástupce a obviněný označily za nesporné, nebude provádět dokazování. Tzv. nesporné skutečnosti jsou důležitým aspektem zrychlení a zjednodušení řízení před soudem. Je možné, že obviněný prohlásí za nesporné všechny skutečnosti, a tak v hlavním líčení proběhne pouze výslech obviněného. Souhlas s nedokazováním určitých skutečností je nutné odlišovat od doznání viny podezřelého. Každá z těchto skutečností má jiný charakter. Zatímco doznání viny je důkazem, souhlas daný k tomu,

---

¹⁵⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3550 - 3551.

¹⁵⁹ do lhůty se nezapočítává den doručení předvolání, vyrozumění ani den konání hlavního líčení

že nemusí být dokazovány nesporné skutečnosti, je procesním stanoviskem.¹⁶⁰ I když je pravda, že doznání obviněného může s prohlášením nesporných skutečností souviset, bylo by špatné se domnívat, že pokud podezřelý učiní jednu z těchto skutečností, zároveň činí i druhou. Důležitým aspektem u nesporných skutečností je, že samosoudce musí obviněného poučit a o souhlasu obviněného nesmí být pochybnosti. Poučení musí spočívat i v upozornění na následky, kterými je vznik zákonné fikce o tom, že tyto skutečnosti byly prokázány. Jako ochrana proti fikci slouží zpětvzetí prohlášení obviněného o nesporných skutečnostech, které může obviněný i státní zástupce učinit do doby, než samosoudce vydá rozhodnutí o upuštění dokazování nesporných skutečností. Jakmile vzal jeden z nich své prohlášení zpět, samosoudce už nemůže takové rozhodnutí vydat. Někdy lze vzít prohlášení zpět platně i po vydání rozhodnutí o nesporných skutečnostech, to ale závisí na posouzení samosoudce, jestli tím není sledováno, většinou ze strany obviněného, ztěžování a prodlužování jednání.¹⁶¹

Ke zrychlení řízení přispěla i možnost přečtení úředních záznamů o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů. To lze, pokud s tím souhlasí státní zástupce i obviněný. Pokud by nesouhlasili, bude se postupovat podle obecných ustanovení o dokazování v hlavním líčení před senátem. Souhlas obviněného s přečtením neznamena, že souhlasí i s tím, co je v úředním záznamu uvedeno. Po jeho přečtení má právo se k tomu vyjádřit, obsah zpochybnit a navrhnout relevantní důkazy.¹⁶²

Otázkou je, zda lze i zjednodušené řízení před samosoudcem konat v nepřítomnosti obviněného. Tím se zabýval i Nejvyšší soud. Lze to, pokud budou respektovány zvláštnosti tohoto řízení a obecné ustanovení o konání hlavního líčení bez přítomnosti obžalovaného se použije přiměřeně. Například, jelikož se ve zkráceném přípravném řízení nekoná vyšetřování, nebude přicházet v úvahu ani postup, kdy by mohl obviněný či jeho obhájce prostudovat spis. Jak jsem už uvedla v předcházející kapitole, státní zástupce pouze vydává zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Proto se neuplatní požadavek § 202 odst. 2 písm. b) TrŘ, aby byl obžalovaný, zde tedy obviněný, poučen o možnosti prostudovat spis.¹⁶³ Nejvyšší soud se ve svém judikátu vyjádřil k tomu, že pokud soudní řízení celkově netrpí vadami, které by způsobily porušení práva na spravedlivý proces,

---

¹⁶⁰ JEŽEK, Jaroslav. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*, 2001, roč. 8, č. 11-12, s. 87.

¹⁶¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3566-3567.

¹⁶² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2659.

¹⁶³ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 4 Tdo 659/2011

tak samotnou skutečnost, že bude hlavní líčení konáno bez přítomnosti obviněného, nelze považovat za porušení Listiny, která stanoví, že každý má právo, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti.¹⁶⁴ Pokud se obviněný hlavního líčení neúčastní, lze číst úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů jen v případě, že k tomu dal souhlas předem.

4.4 Rozhodnutí soudu

Zatímco na průběh hlavního líčení ve zjednodušeném řízení trestní řád stanoví speciální úpravu a obecná ustanovení o průběhu hlavního líčení se používají jen podpůrně, na rozhodování a další postup samosoudce žádná zvláštní úprava není, a proto se aplikuje oddíl sedmý hlavy třinácté trestního řádu o rozhodnutí soudu v hlavním líčení.

Samosoudce může rozhodnout tak, že vrátí věc státnímu zástupci k došetření, nebo předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližší společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný, postoupí věc příslušnému orgánu, jestliže namísto trestného činu se jedná o kárné provinění nebo přestupek, nebo zastaví trestní stíhání, shledá-li důvody podle § 11 TrŘ nebo § 172 odst. 2 TrŘ. Dále může rozhodnout ve formě odklonu – podmíněné zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání, případně může trestní stíhání přerušit pro některou okolnost z § 173 odst. 1 písm. b) až d) TrŘ nebo z důvodu v § 9a odst. 2 TrŘ. Jestliže samosoudce nerozhodne žádným z uvedených způsobů, vydá rozsudek.

I v tomto řízení lze vydat zjednodušený rozsudek, který neobsahuje odůvodnění. Podmínky pro jeho vydání jsou stejné jako v běžném hlavním líčení: státní zástupce a obviněný se po vyhlášení rozsudku nebo ve lhůtě, kterou stanovil samosoudce, vzdali odvolání, oba prohlásili, že netrvají na vyhotovení odůvodnění a obviněný prohlásil, že si nepřeje, aby v jeho prospěch podali odvolání jiné oprávněné osoby.¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ čl. 38 odst. 2 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práva a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

¹⁶⁵ § 129 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

5. Úvahy de lege lata a de lege ferenda

Ze získaných dat jsem vytvořila přehled let 2008 až 2013, na kterém je vidět ne(jen), jak se úprava zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení vyvíjela. Během mého studia jsem vykonávala praxi na Okresním státním zastupitelství v Táboře, proto jsem pro detailnější rozbor zvolila toto státní zastupitelství a k tomu i Jihočeský kraj. Jelikož se následné analýzy týkají pouze jednoho z osmi krajů, nelze jejich závěry považovat za obecné, nýbrž jde pouze o ukázkou, jak zkrácené řízení funguje v praxi v jednom z krajů České republiky.

U zkráceného přípravného řízení jsem nejdříve provedla srovnání jednotlivých krajů v České republice. Pro porovnání jsem použila první a poslední rok sledovaného období. Na grafu č. 1 je vidět, že v roce 2008 činil průměrný podíl návrhu na potrestání z celkového nápadu trestních věcí v průměru 40, 40 %. Graf č. 2 ukazuje, že v roce 2013 už tento podíl činil v průměru 69, 90 %. V průběhu pěti let došlo k nárůstu téměř 30 %. Z tohoto jasně plyne, že zkrácené přípravné řízení se v praxi osvědčilo a orgány činné v trestním řízení ho stále více užívají. Je vidět, že změny trestního řádu, které v těchto letech nastaly, byly, co se týká zrychlení trestního řízení, krokem správným směrem.

Graf č. 3 ukazuje vývoj podávání návrhů na potrestání (ve věcech) v Jihočeském kraji v letech 2008 - 2013. Jsou v něm dobře čitelné změny trestního řádu. Když byl v roce 2002 zaveden institut zkráceného přípravného řízení do trestního řádu, nějakou dobu trvalo, než se ujal. Od roku 2008 je vidět rostoucí tendence. V roce 2009 došlo k prudkému nárůstu, který nejspíš zapříčinila novela trestního řádu¹⁶⁶, jež posunula počátek běhu dvoutýdenní lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení - od doby, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání, se přešlo na počítání od sdělení podezření. Byl tím dán větší prostor pro využívání tohoto institutu, neboť dvoutýdenní lhůtu je třeba nyní dodržet až od sdělení podezření do podání návrhu na potrestání.

Záhy, v roce 2010, je zaznamenán velký pokles a následná stagnace až do začátku roku 2012. Tentokrát to nebylo způsobeno změnou práva procesního, nýbrž práva hmotného. Od 1. 1. 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který některé trestné činy, které byly nejčastěji vyřizovány ve zkráceném přípravném řízení, vypustil a u jiných změnil právní kvalifikaci. Zvýšení horní hranice trestu odnětí svobody zapříčinilo, že o některých trestných činech nešlo nadále konat zkrácené přípravné řízení. Jinými slovy, protože došlo jen

---

¹⁶⁶ novela č. 274/2008 Sb., s účinností od 1. 1. 2009

ke změně trestního zákoníku, ale trestní řád zůstal beze změny, přestaly na sebe tyto dvě normy přesně navazovat. Z toho důvodu v roce 2012 zákonodárce změnil i trestní řád¹⁶⁷ tak, že upravil znění obligatorní podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení. Konec věty *zkrácené přípravné řízení se koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta*, pozměnil na *nepřevyšuje pět let*. S touto změnou je spojen opětovný nárůst podaných návrhů na potrestání.

Tabulka č. 1 zobrazuje, kolik bylo v jednotlivých letech podáno návrhů na potrestání v Jihočeském kraji a jaký procentní podíl z celkového nápadu trestních věcí byl vyřízen podáním návrhu na potrestání. Součástí je i prognóza na další tři roky, tj. 2014, 2015 a 2016. Při zachování podmínek, zejména tedy, pokud nedojde ke změně právních předpisů, lze očekávat mírné zvýšení počtu vyřízených věcí podáním návrhu na potrestání. Dle prognózy by mohl v roce 2016 počet návrhů dosahovat počtu 3 873, což představuje přibližně stejný počet návrhů jako v roce 2013. V porovnání s rokem 2008 došlo k výraznému navýšení podaných návrhů na potrestání. Z časové řady vyplývá, že v roce 2016 by mohl počet návrhů na potrestání být vyšší o 74 procentních bodů, než v roce 2008.

Pokud se podíváme na graf č. 4, kde je nápad všech trestních věcí na státních zastupitelstvích v Jihočeském kraji, vidíme podobný vývoj křivky jako u návrhu na potrestání. Z uvedeného plyne, že podíl návrhů na potrestání z celkového nápadu na státních zastupitelstvích v Jihočeském kraji, s výjimkou roku 2010, stále stoupá. Mírný pokles v roce 2010 zapříčinila už zmíněná účinnost nového trestního zákoníku. Když porovnáme graf č. 3 a 4, uvidíme, že zatímco v grafu č. 4 v období let 2010 až 2011 došlo k markantnímu poklesu, v grafu č. 3 nastala ve stejném období stagnace.¹⁶⁸ Prognóza u celkového nápadu na další 3 období je taková, že při zachování totožných podmínek je možné, že nápad trestních věcí poklesne. Dle použitého modelu časové řady by v roce 2016 mohl celkový nápad činit přibližně o 500 věcí méně než v roce 2008. V tom případě by byl o 9,24 procentních bodů nižší než v roce 2008.

Z grafu č. 2 lze vyčíst, že dnes už téměř 70 % celkového nápadu je v Jihočeském kraji vyřizováno v rámci zkráceného přípravného řízení. A jestliže i přes klesající nápad trestních věcí bude počet návrhů na potrestání stoupat, může se stát, že standardní přípravné řízení ustoupí do pozadí a věc bude běžně vyřizována ve zkráceném přípravném řízení.

---

¹⁶⁷ novela č. 459/2011 Sb., s účinností od 1. 1. 2012

¹⁶⁸ tabulka č. 2

Pro ještě podrobnější ukázkou jsem si vybrala agendu Okresního státního zastupitelství v Táboře. Grafy č. 5 a 6 zobrazují tempa růstu věcí vyřizovaných ve zkráceném přípravném řízení. Graf č. 5 zobrazuje skutečné hodnoty, u grafu č. 6 byla použita metoda, kdy jedna extrémní hodnota byla nahrazena průměrem. V roce 2009, kdy došlo k novelizaci trestního řádu spočívající v pozměnění podmínky zahájení počítání dvoutýdenní lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení, je vidět extrémní nárůst věcí vyřizovaných ve zkráceném přípravném řízení. Tímto extrémem je ovlivněna i prognóza na další období, a to tím způsobem, že v roce 2016¹⁶⁹ bychom podle tohoto modelu mohli předpokládat až 9-ti násobek roku 2008, tzn. až přes 2 105 věcí vyřizovaných ve zkráceném přípravném řízení. Takový závěr je naprosto nereálný, je dost nepravděpodobné, že tak zásadní změna trestního řádu, kvůli které došlo k extrému v roce 2009, by se v blízké budoucnosti opakovala, proto je vhodnější použít graf č. 6, kde je hodnota roku 2009 nahrazena průměrem. I tak je třeba brát prognózu s rezervou. Sice dochází k výraznému nárůstu počtu věcí, ale ten už není tak razantní jako při použití funkce bez průměru. Výsledky na další tři období¹⁷⁰ jsou takové, že v roce 2016 by mohlo být 1 302 vyřizovaných věcí ve zkráceném přípravném řízení, což je 5-ti násobek hodnot v roce 2008. To může nastat, pouze pokud bude platit současný právní stav.

Na Okresním státním zastupitelství v Táboře mi byla poskytnuta i data o konkrétních trestných činech vyřizovaných ve zkráceném přípravném řízení v letech 2008 – 2013. Z tabulky č. 5 plyne, že nejčastějším trestným činem řešeným ve zkráceném přípravném řízení je *krádež* podle § 205 TrZ. Typicky se jedná o drobné krádeže v obchodech nebo kapesní krádeže, kdy je pachatel přistižen při činu nebo bezprostředně poté. Tyto krádeže ve většině případech páchají recidivisté. Trestný čin krádeže tvoří 29 % podíl na všech věcech řešených ve zkráceném přípravném řízení. Druhým nejběžnějším trestným činem, který činí 27 % z celkové agendy zkráceného přípravného řízení v obvodu OSZ Tábor, je *ohrožení pod vlivem návykové látky* podle § 274 TrZ. Velmi často jde o případ opilosti za volantem, tedy skutková podstata podle § 274 odst. 2 písm. a) TrZ. Je vhodné upozornit i na trestný čin *řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění*, který byl ve starém trestním zákoně¹⁷¹ zařazen pod § 180d. Nový trestní zákoník, který nabyl účinnosti 1. 1. 2010, už ho nezakotvuje a dnes je posuzován jako přestupek. I když ve sledovaném období jsou pro tento trestný čin relevantní jen roky 2008 a 2009, tvoří skoro 13 % z celkové agendy

---

¹⁶⁹ viz tabulka č. 3

¹⁷⁰ viz tabulka č. 4

¹⁷¹ zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

zkráceného přípravného řízení. V provnání s ostatními trestnými činy byl § 180d v letech 2008 i 2009 nejužívanějším. Jeho nezakotvení v trestním zákoníku může být také příčinou poklesu v roce 2010, tak jak ho vidíme na grafu č. 5.

U zjednodušeného řízení před samosoudcem jsem se zaměřila na počet odsouzených osob prostřednictvím trestních příkazů. Grafy č. 7 a 8 zobrazují, jaký podíl tvoří trestní příkazy na samosoudcovské agendě v jednotlivých krajích České republiky. Když porovnáme první a poslední rok sledovaného období, zjistíme, že rozdíl není tak markantní jako u zkráceného přípravného řízení. Využití trestních příkazů je víceméně stále na stejné úrovni, v průměru okolo 62 % z celkového nápadu vyřízeného samosoudcem. Na rozdíl od zkráceného přípravného řízení se tato data nevztahují k vyřízeným věcem, ale k jednotlivým osobám.¹⁷² Bohužel nejsou k dispozici údaje, které by rozlišovaly samosoudcovskou agendu, která následuje po standardním a po zkráceném přípravném řízení, to je příčinou téměř nezměněných podílů. Když dojde ke změně, která znamená posun od jednoho řízení k druhému, na celkovém grafu, který zobrazuje celek, se to neprojeví. Jestliže změna byla ve prospěch zkráceného přípravného řízení, určitě to znamenalo i nárůst v počtu vydaných trestních příkazů, ale graf to nezaznamenal, jelikož se to pouze přehouplo z jedné položky do druhé a celkový výsledek zůstal téměř stejný.

Stejně jako ve zkráceném přípravném řízení i zde jsem pro podrobnější rozbor zvolila Jihočeský kraj. Graf č. 9 zobrazuje skutečně vydané trestní příkazy. V roce 2009 kvůli změně trestního řádu opět zaznamenáváme extrém, který se už v dalších letech neopakuje. Kvůli tomu prognózy na další léta vycházejí velmi vysoké. Podle tohoto modelu by v roce 2016 mohlo být o 8 726 trestních příkazů¹⁷³ více než na počátku sledovaného období, tj. v roce 2008, což je vysoce nepravděpodobné. Přijatelnější je proto graf č. 10, kde byl extrém v roce 2009 nahrazen průměrem. Zde už je prognóza na roky 2014, 2015a 2016 reálnější. V roce 2014 by dle modelu mohl být počet trestních příkazů v Jihočeském kraji o 729 vyšší než v roce 2008.¹⁷⁴ Pokud bude stále stejná právní úprava i v roce 2016, pak by mohl být nárůst trestních příkazů oproti roku 2008 až o 69 %. Křivka grafu č. 9 nezaznamenává tak velké skoky jako křivka grafu znázorňující zkrácené přípravné řízení, potažmo vydávání návrhů na potrestání. I zde je možné vyzorovat změny trestního řádu tak, jako tomu bylo u zkráceného přípravného řízení.

---

¹⁷² údaje o věcech vyřízených trestním příkazem nebyly k dispozici

¹⁷³ viz tabulka č. 6

¹⁷⁴ viz tabulka č. 7

Tendence grafů znázorňující návrhy na potrestání a trestní příkazy jsou podobné – velký nárůst v roce 2009, v letech 2010-2011 pokles a od roku 2012 opětovné stoupaní. Tento závěr ukazuje, že zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před samosoudcem tvoří jedno pomyslné celé řízení, kde na sebe jednotlivé instituty navazují. To je potvrzeno zejména tím, že pokud nastane nějaká změna trestního řádu ve zkráceném přípravném řízení, projeví se to i ve zjednodušeném řízení před samosoudcem.

Na grafech jsem vykreslila vývoj zkráceného řízení v letech 2008 – 2013. Právní úprava de lege lata vykazuje fungující a dobře na sebe navazující systém. Od svého zakotvení do trestního řádu prošla řadou méně či více důležitých změn a troufám si říct, že ještě další změny ji čekají. Námětem na změnu do budoucna by mohla být úprava okamžiku, od které se počítá dvoutýdenní lhůta ke skončení zkráceného přípravného řízení. Dnešní úprava není špatná, ale jak už jsem několikrát v textu zmiňovala, poměrně snadno zneužitelná. I na předložených grafech č. 1 a 2 je vidět, že v každém kraji má úprava jiné využití. Velký podíl na tom mají dozorující státní zástupci. Bylo by dobré, kdyby v budoucnu existoval nějaký všeobecný pokyn o maximální době, po kterou může být prověřována věc, aby o ní mohlo být konáno zkrácené přípravné řízení. Případně by šlo vsunout už zmiňovanou objektivní lhůtu ke skončení zkráceného přípravného řízení přímo do trestního řádu. U této možnosti, bych se bála toho, aby úprava zkráceného přípravného řízení nebyla moc složitá. Co se týče okruhu trestných činů, zdá se mi současná situace v pořádku. Ke změně hranice trestu z tří na pět let, jak už jsem několikrát zmiňovala, došlo kvůli účinnosti nového trestního zákoníku. Změna splnila účel, protože jak je vidět z grafů, došlo k opětovnému nárůstu využívání zkráceného přípravného řízení.

V některých krajích tvoří vyřizování věcí ve zkráceném přípravném řízení téměř 80% agendy. Do dalšího zvyšování maximální hranice bych se v této době nepouštěla, mohlo by se totiž také stát, že by pak standardně bylo užíváno zkrácené přípravné řízení, a to by tak být určitě nemělo. Už jenom kvůli podezřelému a jeho právu na obhajobu by mělo být zkrácené přípravné řízení a na něj navazující zjednodušené řízení před soudem užíváno jen jako něco výjimečného.

6. Závěr

Současná právní úprava zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem je zakotvena v hlavě desáté a v hlavě dvacáté trestního řádu. Oba instituty byly zavedeny s cílem zrychlit trestní řízení. Ve své práci jsem se snažila odhalit, zda k takovému zrychlení došlo a zda tomu nebylo na úkor práv podezřelého, potažmo obviněného. Obecně platí, že není problémem zrychlit trestní řízení. Problémem ovšem může být snaha zajistit, aby při zrychlování zůstala zachována práva osob, kterých se řízení týká, a tomu tak úplně v aktuální právní úpravě není.

V průběhu let doznala úprava zkráceného řízení několika změn. První velkou transformací bylo posunutí počátku lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení. Tato změna byla určitě velkým přínosem pro orgány činné v trestním řízení a ani z hlediska obhajoby tato lhůta nečiní větší problém. To, jestli dochází, nebo bude docházet ke zneužívání institutu zkráceného přípravného řízení, záleží hlavně na dozorujícím státním zastupitelství, proto bych navrhovala, aby byl vydán všeobecný pokyn, jak dlouho může být věc prověřována, aby o ní mohlo být konáno zkrácené přípravné řízení. Optimální dobou jsou, dle mého názoru, 2 měsíce. Stejně tak je totiž stanovena i doba na skončení prověřování, pokud jde o věc patřící do příslušnosti samosoudce.¹⁷⁵ Nebo by se dal tento problém vyřešit rozšířením ustanovení upravující zkrácené přípravné řízení o objektivní lhůtu k jeho skončení. Tato lhůta by běžela od obdržení trestního oznámení nebo jiného podnětu k zahájení trestního stíhání, tedy stejně jako tomu bylo před rokem 2009.

Dále v průběhu let došlo ke změně maximální hranice trestu odnětí svobody u trestných činů, o kterých lze ještě provést zkrácené přípravné řízení z tří na pět let. To byla přímo nutnost, jelikož hmotné právo, na které byl institut zkráceného přípravného řízení vytvořen, zaniklo a s novým trestním zákoníkem už nepanoval takový soulad. Proto, pokud měl být i nadále zachován účel zkráceného přípravného řízení, nezbývalo zákonodárci nic jiného než přistoupit k novelizaci trestního řádu. U hranice pěti let bych při současném stavu hmotného práva určitě zůstala. Další zvyšování by se totiž už mohlo minout účinkem sledovaným zákonodárcem.

Předmětem žhavých diskuzí o úpravě zjednodušeného řízení před soudem je, zda by i v případě podání odporu proti trestnímu příkazu měl platit zákaz reformationis in peius. Současná právní úprava ho nezakotvuje, ale možná by v ní měl být obsažen. Jeho absencí

---

¹⁷⁵ § 159 odst. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

dochází, dle mého názoru, k nepřímému omezení práva na obhajobu obviněného, protože on se sice může proti trestnímu příkazu bránit, ale může za to být sankcionován v podobě vyššího trestu. Je však otázka, zda by potom trestní příkaz neztratil účel, pro který byl vytvořen. Proto možná lepší varianta by byla, kdyby vydání trestního příkazu bylo podmíněno doznáním viny obviněného a jeho souhlasem. Co určitě současná právní úprava trestního příkazu naprosto postrádá a mělo by být doplněno, je poučení v trestním příkazu o tom, v hlavním líčení podaném na základě podaného odporu není soud vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu stanoveným trestním příkazem. Sice existuje zásada *ignorantia legis non excusat*, ale přesto, něco tak podstatného by podle mě v poučení rozhodnutí, kterým se rozhoduje o vině a trestu, nemělo chybět.

Tímto jsem provedla stručné zhodnocení současné právní úpravy zkráceného řízení. S většinou ze současného stavu se ztotožňuji, přesto si myslím, že trestní řád by potřeboval určité změny, které sice nejsou novinkou, neboť na ně odborná veřejnost opakovaně upozorňuje, ale zákonodárce je v této oblasti stále nečinný. Proto doufám, že v případě rekonstrukce trestního řádu zákonodárce vyslyší některé logické argumenty expertů pro úpravu zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem, které by mohly přinést zrychlení trestního řízení při současném zachování veškerých a úplných práv osob, proti nimž se řízení vede.

Příloha č. 1

Metoda časové řady¹⁷⁶

Časová řada je posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, tj. dat, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru z minulosti do přítomnosti. Pomocí analýzy časových řad lze stanovit prognózy vývoje do budoucnosti. Cílem hodnocení časové řady je interpolace (tj. pochopení minulého vývoje) a extrapolace (tj. predikce vývoje budoucího).

Primárním cílem analýzy časové řady je získání představy o chování této časové řady. Z grafů nebo tabulek lze nejrychleji určit předpoklad chování časové řady. Při výběru časové řady se snažíme vybrat co nejjednodušší rovnici. Vždy je tam obsažena náhodná složka, jaký procentní podíl nakonec ve výpočtu náhodná složka tvoří, je však těžko definovatelné.

Index determinace (R^2) je bezrozměrné číslo pohybující se v intervalu 0 – 1. Za nejvhodnější lze považovat ten model trendu, jehož hodnota indexu determinace se bude co nejvíce přibližovat hodnotě 1.

---

¹⁷⁶HINDLS, Richard a kol. *Statistika pro ekonomy*. 8. vydání. Praha: Professional Publishing, 2007. 415 s.

Příloha č. 2

Přehled celkového nápadu a podaných návrhů na potrestání v jednotlivých krajích v letech 2008-2013 (věci)

Kraj	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Nápad	NP*	Nápad	NP	Nápad	NP	Nápad	NP	Nápad	NP	Nápad	NP
Hlavní město Praha	10 846	4 292	10 782	5 367	9 804	4 615	10 588	5 356	10 286	5 610	11 075	6 667
Středočeský	9 476	4 583	11 099	7 850	9 725	6 812	10 036	6 667	9 576	6 984	9 619	7 549
Jihočeský	5 681	2 168	6 068	3 208	5 395	2 773	5 190	2 766	5 425	3 220	5 595	3 775
Západočeský	8 292	3 807	9 095	6 083	8 014	5 591	7 999	5 484	8 049	5 893	8 569	6 554
Severočeský	15 359	6 062	15 190	7 234	13 572	6 544	13 661	6 875	13 210	6 969	13 722	7 417
Východočeský	8 020	3 562	7 928	4 472	7 248	4 473	7 275	4 479	7 270	4 800	7 699	5 404
Jihomoravský	13 465	4 724	14 246	8 850	12 222	7 997	12 307	7 881	12 697	9 298	12 935	10 195
Severomoravský	15 246	4 919	16 379	8 342	14 746	8 174	14 353	8 464	15 288	10 239	16 398	12 011

* návrh na potrestání

Zdroj: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>

Přehled samosoudcovské agendy a vydaných trestních příkazů v jednotlivých krajích v letech 2008-2013 (osoby)

Kraj	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	SA*	Trestní příkaz	SA	Trestní příkaz	SA	Trestní příkaz	SA	Trestní příkaz	SA	Trestní příkaz	SA	Trestní příkaz
Hlavní město Praha	11 174	7 390	11 008	7 469	9 836	6 390	10 691	6 895	10 406	6 708	11 186	8 003
Středočeský	9 849	7 027	11 318	8 323	10 115	6 981	10 569	7 265	10 095	7 101	10 163	7 840
Jihočeský	6 006	3 995	6 349	4 235	5 689	3 473	5 423	3 254	5 815	3 517	5 917	4 124
Západočeský	8 771	5 260	9 390	5 790	8 427	4 661	8 504	4 630	8 530	4 417	8 961	5 589
Severočeský	16 751	9 922	16 476	8 957	14 847	8 034	15 106	7 680	14 349	7 418	14 766	9 618
Východočeský	8 432	5 676	8 195	5 543	7 555	4 754	7 632	4 923	7 570	4 974	8 020	5 908
Jihomoravský	14 053	9 345	14 877	9 859	12 627	7 884	12 714	7 751	13 230	8 028	13 383	9 273
Severomoravský	15 529	9 583	16 617	10 318	15 112	8 105	14 798	7 838	15 695	8 287	16 903	10 487

* samosoudcovská agenda

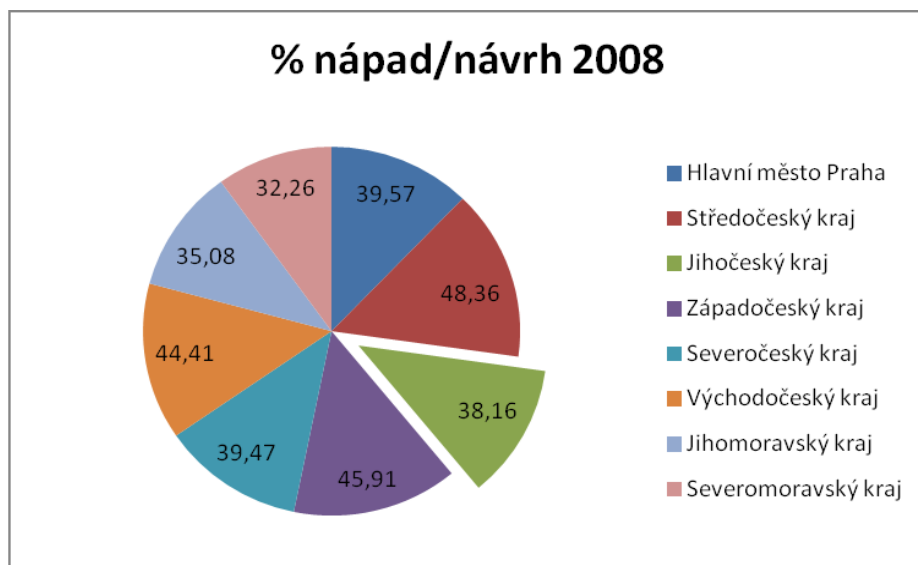
Zdroj: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>

Příloha č. 3

Graf č. 1

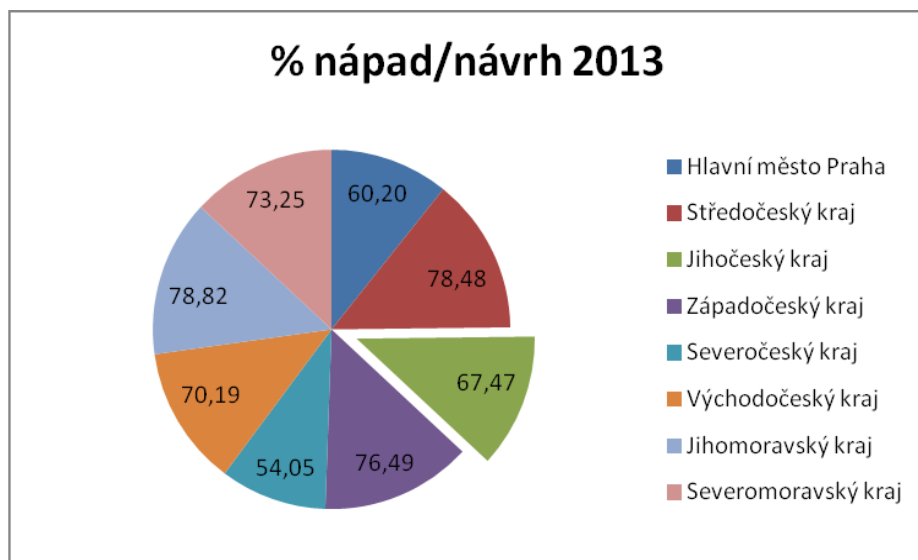
Návrhy na potrestání podané v jednotlivých krajích České republiky v % za rok 2008

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Graf č. 2

Návrhy na potrestání podané v jednotlivých krajích České republiky v % za rok 2013

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Tabulka č. 1

Počet podaných návrhů na potrestání (věci) v Jihočeském kraji v letech 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet návrhů na potrestání/věci	2 168	3 208	2 773	2 766	3 220	3 775	3 571	3 684	3 783
t	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Podíl na celkovém nápadu (v %)	38,16	52,87	51,40	53,29	59,35	67,47	x	x	x

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Graf č. 3

Křivka podaných návrhů na potrestání (věci) v Jihočeském kraji v letech 2008-2013

Zdroj: data - tabulka č. 1
výpočty vlastní

Tabulka č. 2

Nápad trestních věcí v Jihočeském kraji v letech 2008-2013

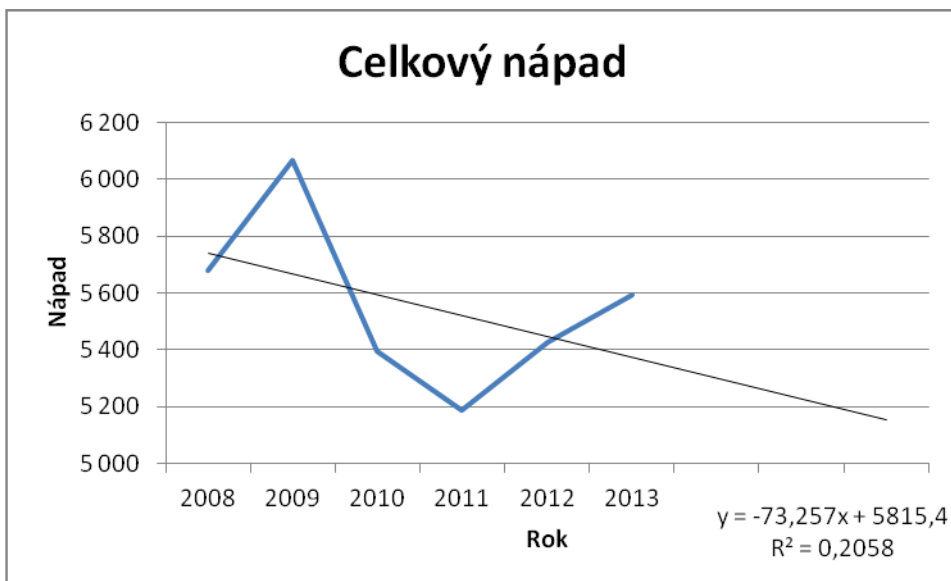
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celkový nápad	5 681	6 068	5 395	5 190	5 425	5 595	5 303	5 229	5 156
t	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>;
výpočty vlastní

Graf č. 4

Křivka celkového nápadu v Jihočeském kraji

Zdroj: data – tabulka č. 2
výpočty vlastní

Tabulka č. 3

Počet věcí vyřízených ve zkráceném přípravném řízení v obvodu OSZ Tábor

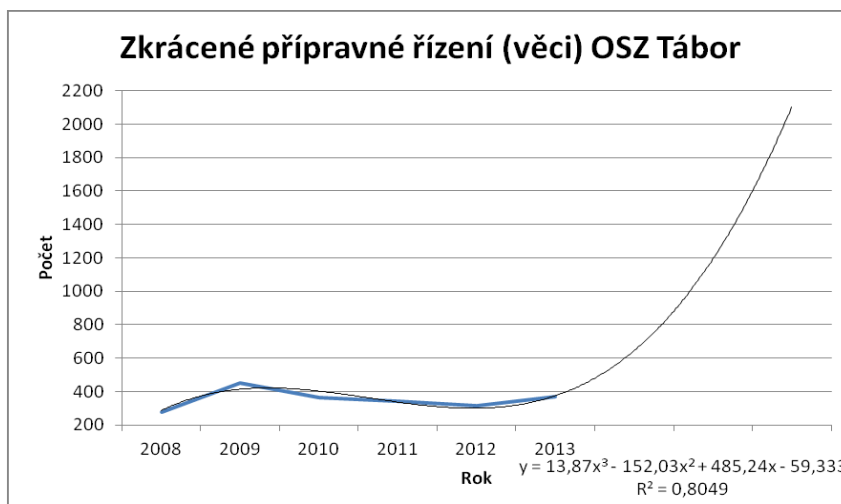
OSZ Tábor	Zkrácené přípravné řízení (věci)	t
2008	277	1
2009	451	2
2010	362	3
2011	344	4
2012	313	5
2013	369	6
2014	645	7
2015	1 194	8
2016	2 105	9

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data - OSZ v Táboře
výpočty vlastní

Graf č. 5

Křivka věcí vyřízených ve zkráceném přípravném řízení v obvodu OSZ Tábor

Zdroj: data - tabulka č. 3
výpočty vlastní

Tabulka č. 4

Počet věcí vyřízených ve zkráceném přípravném řízení v obvodu OSZ Tábor s využitím průměru

OSZ Tábor	Zkrácené přípravné řízení (věci)	t
2008	277	1
2009	353	2
2010	362	3
2011	344	4
2012	313	5
2013	369	6
2014	515	7
2015	812	8
2016	1 302	9

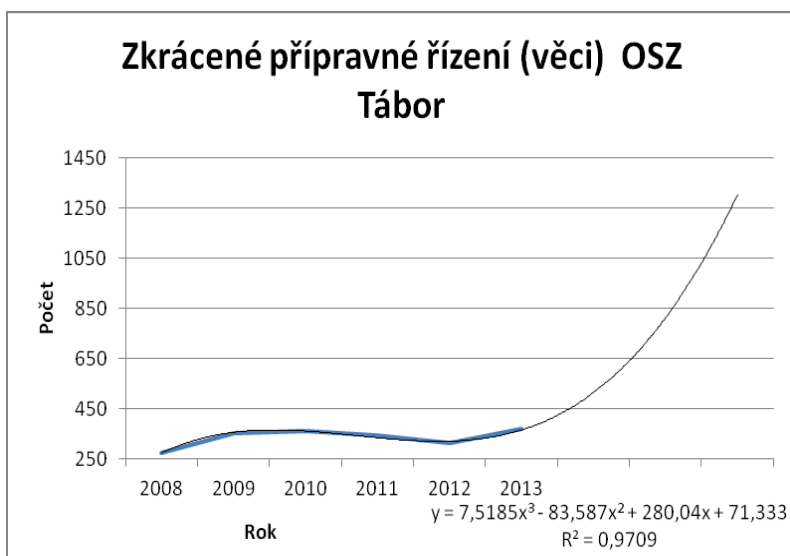
průměr

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data – OSZ Tábor
výpočty vlastní

Graf č. 6

Křivka věcí vyřízených ve zkráceném přípravném řízení v obvodu OSZ Tábor s využitím průměru

Zdroj: data – tabulka č. 4
výpočty vlastní

Tabulka č. 5

Přehled četnosti jednotlivých trestných činů v letech 2008-2013 v obvodu OSZ Tábor

x _i	2008	2009	2010	2011	2012	2013	n _i	p _i	Kumulativní četnosti	
									absolutně	relativně
§ 146	1	6		1	1	1	10	0,0045	10	0,0045
§ 147			4	3	1	1	9	0,0040	19	0,0085
§ 148		3	6	5	6	4	24	0,0107	43	0,0192
§ 151		1					1	0,0004	44	0,0196
§ 171	1						1	0,0004	45	0,0200
§ 178	2	14	16	10	23	20	85	0,0379	130	0,0579
§ 180d	143	144	2				289	0,1287	419	0,1866
§ 181				1		1	2	0,0009	421	0,1875
§ 191				1			1	0,0004	422	0,1880
§ 196		10	11	15	9	26	71	0,0316	493	0,2196
§ 201		1					1	0,0004	494	0,2200
§ 204					1	2	3	0,0013	497	0,2214
§ 205	34	90	211	123	89	112	659	0,2935	1156	0,5149
§ 206		7	14	10	5	12	48	0,0214	1204	0,5363
§ 207	5	7	5	7	2	4	30	0,0134	1234	0,5497
§ 208		2	3	2	6	1	14	0,0062	1248	0,5559
§ 209		7	9	11	9	14	50	0,0223	1298	0,5782
§ 211		7					7	0,0031	1305	0,5813
§ 214		1					1	0,0004	1306	0,5817
§ 219		7	4	2	1	6	20	0,0089	1326	0,5906
§ 222		1					1	0,0004	1327	0,5911
§ 228	1	7	10	9	10	7	44	0,0196	1371	0,6107
§ 234	1	9	3	6	6	10	35	0,0156	1406	0,6263
§ 250				1	2		3	0,0013	1409	0,6276
§ 273					1		1	0,0004	1410	0,6281
§ 274	98	140	98	99	90	91	616	0,2744	2026	0,9024
§ 276			3				3	0,0013	2029	0,9038
§ 277			2	1	1	1	5	0,0022	2034	0,9060
§ 279			1				1	0,0004	2035	0,9065
§ 284			1		1	1	3	0,0013	2038	0,9078
§ 304	6	2					8	0,0036	2046	0,9114
§ 337	84	99	2				185	0,0824	2231	0,9938
§ 339			1				1	0,0004	2232	0,9942
§ 340		1					1	0,0004	2233	0,9947
§ 345		1	1				2	0,0009	2235	0,9955
§ 348	1	3					4	0,0018	2239	0,9973
§ 353		4					4	0,0018	2243	0,9991
§ 358		1					1	0,0004	2244	0,9996
§ 375		1					1	0,0004	2245	1,0000
Celkem	377	576	407	307	264	314	2245	1,0000	x	x

x_i = trestné činy – nový TrZ (**starý TrZ**)

n_i = počet trestných činů

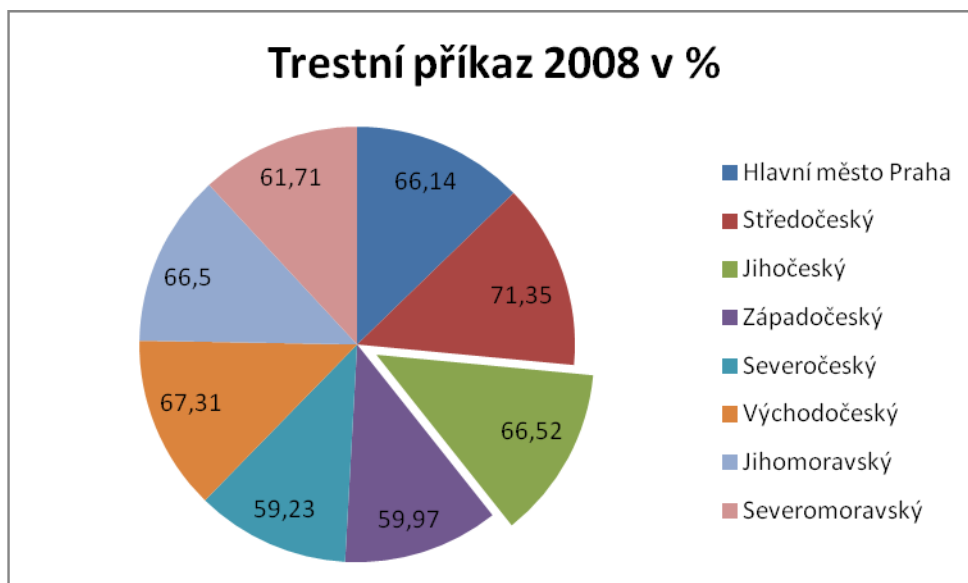
p_i = relativní četnost, podíl část na celku

Rozdělení četností – variantám "X" jsou přiřazovány četnosti "N" a následně vypočteny relativní četnosti "P"

Zdroj: data – OSZ Tábor
výpočty vlastní

Graf č. 7

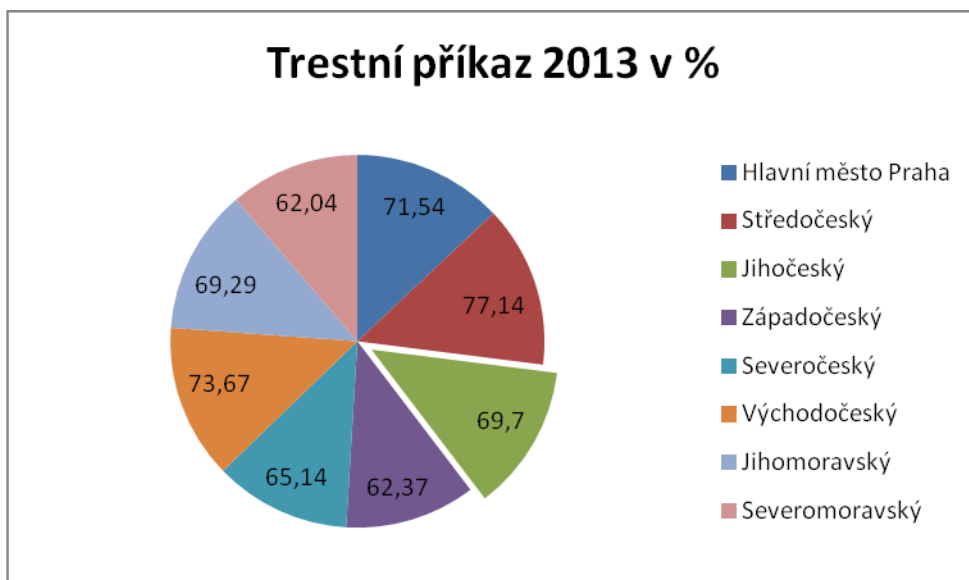
Trestní příkazy vydané v jednotlivých krajích České republiky v % za rok 2008

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Graf č. 8

Trestní příkazy vydané v jednotlivých krajích České republiky v % za rok 2013

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Tabulka č. 6

Počet vydaných trestních příkazů (osoby) v letech 2008-2013 v Jihočeském kraji

	Trestní příkaz	t
2008	3 995	1
2009	4 235	2
2010	3 473	3
2011	3 254	4
2012	3 517	5
2013	4 124	6
2014	4 583	7
2015	10 920	8
2016	12 721	9

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Graf č. 9

Křivka vydaných trestních příkazů (osoby) v letech 2008-2013 v Jihočeském kraji

Zdroj: data – tabulka č. 6
výpočty vlastní

Tabulka č. 7

Počet vydaných trestních příkazů (osoby) v letech 2008-2013 v Jihočeském kraji s využitím průměru

	Trestní příkaz	t
2008	3 995	1
2009	3 766	2
2010	3 473	3
2011	3 254	4
2012	3 517	5
2013	4 124	6
2014	4 724	7
2015	5 629	8
2016	6 764	9

průměr

t = pořadí sledovaných období

Zdroj: data - <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>
výpočty vlastní

Graf č. 10

Křivka vydaných trestních příkazů (osoby) v letech 2008-2013 v Jihočeském kraji s využitím průměru

Zdroj: data – tabulka č. 7
výpočty vlastní

Použitá literatura

A) Monografie:

HINDLS, Richard a kol. *Statistika pro ekonomy*. 8. vydání. Praha: Professional Publishing, 2007. 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3 aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2013. 864 s. ISBN 978-80-87576-44-1.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované vydání podle stavu k 1. 10. 2013. Praha: Leges, 2013. 1205 s. ISBN 978-80-87576-69-4.

MUSIL, Jan, KRATOCHVÍL, Vladimír, ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 1211 s. ISBN 9788071795728.

STRŽÍŽ, Igor a kol. *Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestně právními předpisy a judikaturou. 2 díl. Trestní řád*. Praha: Linde, 2010, 1184 s. ISBN 9788072018031.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, 1143 s. ISBN 8071797413.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 631. ISBN 978-80-7400-496-4.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. §1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1920 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II. §157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1844 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠČERBA, Filip. *Výběrová bibliografie článků z trestního práva 1997 – 2005*. Praha: Linde, 2006. 239 s. ISBN 8072016334.

VANTUCH, Pavel. *Obhajoba obviněného*. 3. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 666 s. ISBN 978-80-7400-321-9.

B) Odborné články:

COUFAL, Petr. Nad dalším zrychlením a zefektivněním trestního řízení. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 10, s. 21 – 24.

JELÍNEK, Jiří. Zásada rychlosti trestního řízení – bilance a perspektivy. *Kriminalistika*, 2008, roč. 41, č. 4, s. 245 – 252.

JEŽEK, Jaroslav. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*, 2001, roč. 8, č. 11-12, s. 78 - 92.

SLADKÝ, Jan. Zkrácené přípravné řízení. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 10, č. 12, s. 28 - 30.

SOTOLÁŘ, Alexander, ŠÁMAL, Pavel. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 3, s. 65 - 70.

SVATOŠ, Roman. Je možné zneužívat novelizovaný institut zkráceného přípravného řízení? *Státní zastupitelství*, 2012, roč. 10, č. 2, s. 55 - 57.

SVATOŠ, Roman. Zkrácené přípravné řízení. *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 3, s. 18 – 22.

ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 1, s. 5 - 10.

TUZAR, Vladislav. Jak krátké je zkrácené přípravné řízení? *Trestní právo*, 2011, roč. 16, č. 4, s. 13 - 14.

VANTUCH, Pavel. Trestní příkaz, podmínky pro jeho vydání a možnosti obhajoby. *Trestní právo*, 2013, roč. 18, č. 7-8, s. 4 - 13.

VLACH, Jiří, ZEMAN, Petr. Zkušenosti z prvních let aplikace zkráceného přípravného řízení v názorech pracovníků orgánů činných v trestním řízení. *Kriminalistika*, 2008, roč. 41, č. 2, s. 94 - 107.

VONDRUŠKA, František. Poznámky k návrhu definice pojmu „podezřelý“ v rekodifikaci trestního řádu. *Státní zastupitelství*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 11 - 14.

C) Právní předpisy:

usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, jak vyplývá ze změny provedené ústavním zákonem č. 162/1998 Sb.

zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 265/2001 Sb., účinném od 1. 1. 2002

zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod 1950 (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.)

vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli

závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 21. dubna 2009, o plnění úkolů v trestním řízení

pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009 ze dne 21. září 2009, o trestním řízení

D) Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 317/04

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2001, sp. zn. 7 Tz 12/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2004, sp. zn. 4 Tz 152/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. 4 Tz 62/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 4 Tdo 659/2011

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. dubna 2002, sp. zn. 14 To 49/2002

E) Internetové zdroje:

Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb. [online]. Parlament České republiky [cit. 26. února 2014]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=785&CT1=0>>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 459/2011 Sb. [online]. Parlament České republiky [cit. 10. března 2014]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=335&CT1=0>>.

Přehledy o vyřizování soudních agend v České republice - Trestní příkazy, podmíněné zastavení, narovnání (v osobách) [online]. justice.cz, [cit. 4. března 2014]. Dostupné na: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>>.

Přehled o členění nápadu agendy T u okresních soudů [online]. justice.cz, [cit. 4. března 2014]. Dostupné na: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>>.

Shrnutí

Obsah mé diplomové práce je chronologicky řazen podle toho, jak orgány činné v trestním řízení ve zkráceném řízení postupují. Práce je členěna na čtyři hlavní části. První část představuje obecnou charakteristiku trestního řízení, trestního stíhání a přípravného řízení. Druhá část se podrobněji věnuje zkrácenému přípravnému řízení; přes zásady, na kterých zkrácené přípravné řízení spočívá, se dostávám k podmínkám konání zkráceného přípravného řízení, jeho průběhu a ke způsobům jeho skončení. Větší pozornost je kladena na návrh na potrestání jako specifický institut zkráceného přípravného řízení. Třetí část se týká zjednodušeného řízení před soudem, kde je také vymezeno několik základních zásad tohoto řízení. Dále je zde nastíněna činnost soudu před zahájením hlavního líčení, v jejímž rámci je pozornost soustředěna na trestní příkaz, a nechybí tu ani úprava hlavního líčení a rozhodnutí soudu. Celá čtvrtá část vychází ze získaných a zpracovaných dat, která ukazují vývoj právní úpravy zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem v letech 2008-2013 v rámci Jihočeského kraje. Důležitou součástí je zhodnocení právní úpravy *de lege lata* a v návaznosti na to jsou předloženy návrhy *de lege ferenda*.

Summary

The contents of my thesis are chronologically ordered according to how authorities active in criminal proceedings proceed in the summary proceedings. The work is divided into four main sections. The first part represents the general characteristics of the criminal proceedings, criminal prosecution and pre-trial proceedings. The second part is in more details dedicated to the summary pre-trial proceedings, starting with the principles on which the summary pre-trial proceedings are based to the conditions of summary pre-trial proceedings, their course and ways of their conclusion. More attention is focused on a punishment proposal as the specific institute of the summary pre-trial proceedings. The third part concerns the simplified proceedings before the court where a few basic principles of such proceedings are defined. This part furthermore outlines activities of the court before the commencement of the trial, within which the attention is focused on the criminal order and also the course of the trial and the court decision are described there. The fourth part is based on gained and processed data, which shows the development of the legislation of summary pre-trial proceedings and simplified proceedings before the court in the years 2008-2013 in the South-Bohemian region. The important part is an assessment of legal regulations of *de lege lata* and proposals of *de lege ferenda* follow.

Klíčová slova

zkrácené přípravné řízení, podezřelý, policejní orgán, státní zástupce, návrh na potrestání, zjednodušené řízení, samosoudce, trestní příkaz

Key words

summary pre-trial proceedings, the suspect, police authority, public prosecutor, punishment proposal, simplified proceedings, single judge, criminal order